

Tematický súhrn

ELEKTRONICKÝ OBCHOD A ZMLUVNÉ POVINNOSTI

Právna úprava elektronického obchodu je ústrednou témou smernice 2000/31/ES¹ o určitých právnych aspektoch služieb informačnej spoločnosti na vnútornom trhu, najmä o elektronickom obchode na vnútornom trhu, v ktorej sa stanovujú pravidlá týkajúce sa požiadaviek v oblasti usadenia sa a povinnosti informovania poskytovateľov služieb informačnej spoločnosti, ako aj zodpovednosti poskytovateľov sprostredkovateľských služieb.

Elektronický obchod však ovplyvňuje rôzne oblasti hospodárskeho života, ktoré nie sú upravené uvedenou smernicou, ako sú hazardné hry, otázky týkajúce sa dohôd alebo praktík, ktoré upravuje právo hospodárskej súťaže, ako aj daní (pozri článok 1 ods. 5 smernice o elektronickom obchode týkajúcom sa cieľa a rozsahu pôsobnosti uvedenej smernice). Okrem toho do oblasti elektronického obchodu patria aj autorské práva a s nimi súvisiace práva, ochranné známky, práva na ochranu spotrebiteľa a na ochranu osobných údajov, no upravené sú súborom osobitných smerníc a nariadení.

Tento tematický prehľad obsahuje zhrnutie judikatúry v tejto oblasti. Hlavné rozsudky pokrývajúce rôzne oblasti elektronického obchodu sú zatriedené do dvoch častí, t. j. jednak medzi aspekty týkajúce sa zmluvných záväzkov medzi stranami a jednak do rámca elektronického obchodu.

¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/31/ES z 8. júna 2000 o určitých právnych aspektoch služieb informačnej spoločnosti na vnútornom trhu, najmä o elektronickom obchode (smernica o elektronickom obchode) (Ú. v. ES L 178, 17.7.2000, s. 1; Mim. vyd. 13/025, s. 399).

I. Zmluvné vzťahy medzi stranami

1. Uzavretie zmluvy

Rozsudok z 5. júla 2012, Content Services (C-49/11, EU:C:2012:419)

Spoločnosť Content Services prevádzkuje pobočku v Mannheime (Nemecko) a na svojej internetovej stránke, ktorá je vyhotovená v nemeckom jazyku a je dostupná aj v Rakúsku, ponúka rôzne online služby. Prostredníctvom tejto stránky bolo predovšetkým možné si stiahnuť softvér ponúkaný bezplatne alebo skúšobné verzie spoplatneného softvéru. Pred podaním objednávky museli používatelia vyplniť prihlasovací formulár a označením vyznačeného miesta v tomto formulári prehlásiť, že akceptujú všeobecné obchodné podmienky a vzdávajú sa svojho práva na odstúpenie od zmluvy.

Tieto informácie sa používateľom priamo nezobrazili. Mali k nim však prístup kliknutím na odkaz nachádzajúci sa na stránke, ktorú na účely uzavretia uvedenej zmluvy vyplňali. Zmluvu nebolo možné uzavrieť, ak dané miesto nebolo označené. Následne dotknutý používateľ dostal od spoločnosti Content Services e-mail, ktorý neobsahoval nijakú informáciu o práve na odstúpenie od zmluvy, ale opäť nový odkaz na prístup ku uvedeným podmienkam. Oberlandesgericht Wien (Vyšší krajský súd Viedeň, Rakúsko) položil Súdnemu dvoru prejudiciálnu otázku týkajúcu sa výkladu článku 5 ods. 1 smernice 97/7/ES². Pýtal sa na to, či obchodná praktika, ktorá spočíva v tom, že sa spotrebiteľovi sprístupnia informácie v zmysle tohto ustanovenia len vo forme hypertextového odkazu na internetovú stránku daného podniku, spĺňa požiadavky uvedeného ustanovenia.

Podľa Súdného dvora sa má článok 5 ods. 1 smernice 97/7/ES vykladať v tom zmysle, že táto obchodná prax nespĺňa požiadavky uvedeného ustanovenia, pretože tieto informácie neboli ani „dodané“ predmetným podnikom, ani „obdržané“ spotrebiteľom, a navyše internetovú stránku nemožno považovať za „trvalý nosič“.

Spotrebiteľ musí totiž obdržať potvrdenie daných informácií bez toho, aby sa od neho vyžadovalo aktívne konanie. Navyše na to, aby sa internetová stránka dala považovať za trvalý nosič, musí spotrebiteľovi zabezpečiť, že rovnako ako v prípade papierového nosiča bude vlastniť informácie uvedené v tomto ustanovení, aby mohol prípadne uplatniť svoje práva. V tejto súvislosti musí umožniť spotrebiteľovi uchovávať informácie, ktoré sú mu osobne určené, zaručiť to, že nedôjde k zmene ich obsahu, ako aj to, že budú dostupné na použitie počas primeraného času, a umožniť spotrebiteľovi ich ako také reprodukovať (body 35, 42, 43, 50, 51 a výrok).

*Rozsudok z 25. januára 2017, BAWAG (C-375/15, EU:C:2017:38)*³

Banka BAWAG, ktorá pôsobí na rakúskom území, používala štandardizovanú zmluvnú podmienku na pripojenie spotrebiteľov k službám elektronického bankovníctva („e-banking“).

Podľa daného ustanovenia „informácie a oznámenia, ktoré banka musí klientovi zaslať alebo sprístupniť, budú sprístupnené alebo zaslané poštou alebo elektronicky prostredníctvom e-bankingu“. Informácie mohli byť zaslané prostredníctvom systému zasielania správ do online účtov. Spotrebiteľia si mohli tieto správy pozrieť, zobraziť a stiahnuť. Správy, ktoré sa nachádzali v účtoch „e-banking“ online, tam zostali bez zmien a neboli odstránené počas obdobia primeraného na účely poskytovania informácie týmto

² Smernica Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES z 20. mája 1997 o ochrane spotrebiteľa vzhľadom na zmluvy na diaľku (Ú. v. ES L 144, 4.6.1997, s. 19; Mim. vyd. 15/003, s. 319).

³ Tento rozsudok bol uvedený vo Výročnej správe z roku 2017, s. 72.

spotrebiteľom, takže sa s nimi bolo možné oboznámiť a reprodukovat' ich elektronicky, alebo vytlačiť ich. Spotrebiteľia však neboli nijakým iným spôsobom informovaní o doručení novej takej správy.

Oberster Gerichtshof (Najvyšší súd, Rakúsko) sa obrátil na Súdny dvor s návrhom na začatie prejudiciálneho konania s cieľom zistiť, či článok 41 ods. 1 smernice 2007/64/ES⁴ v spojení s článkom 36 ods. 1 tej istej smernice sa má vykladať v tom zmysle, že informácia zaslaná prostredníctvom elektronickej schránky integrovanej v platforme elektronickeho bankovníctva je „poskytnutá na inom trvalom nosiči“.

Podľa Súdneho dvora treba vychádzať z toho, že v zmysle článku 4 bodu 25 uvedenej smernice treba určité internetové stránky považovať za „trvalý nosič“ (body 43 – 45).

Zmeny rámcovej zmluvy, ktoré sú zaslané poskytovateľmi platobných služieb užívateľovi týchto služieb prostredníctvom schránky elektronickej pošty, sa môžu považovať za poskytnuté na trvalom nosiči údajov, len ak sú splnené tieto dve podmienky:

- daná internetová stránka umožňuje jedine tomuto užívateľovi uchovávať informácie a reprodukovat' ich takým spôsobom, že k nim bude mať prístup počas primeraného času,
- odovzdanie týchto informácií je sprevádzané aktívnym konaním poskytovateľa platobných služieb určeným na oboznámenie tohto užívateľa s dostupnosťou uvedených informácií.

Zaslanie e-mailu na adresu, ktorú užívateľ týchto služieb bežne používa na komunikáciu s inými osobami a na ktorej používaní sa účastníci dohodli v rámcovej zmluve uzavretej medzi poskytovateľom platobných služieb a týmto užívateľom, môže tiež predstavovať také konanie. Takto zvolená adresa však nemôže byť adresou určenou pre uvedeného užívateľa na internetovej stránke online banky, spravovanej poskytovateľom platobných služieb (body 51, 53 a výrok).

2. Uplatniteľné právo/Súdna právomoc

*Rozsudok z 28. júla 2016, Verein für Konsumenteninformation (C-191/15, EU:C:2016:612)*⁵

Spoločnosť Amazon EU Sàrl so sídlom v Luxembursku uskutočnila elektronickej predaj tovaru spotrebiteľom s bydliskom v rôznych členských štátoch. V konaní vo veci samej rakúske združenie na informovanie spotrebiteľov (Verein für Konsumenteninformation) podalo žalobu o zdržanie sa konania na základe smernice 2009/22/ES⁶, pričom tvrdilo, že zmluvné podmienky používané spoločnosťou Amazon boli v rozpore so zákonnými zákazmi alebo s poctivou obchodnou praxou.

Oberster Gerichtshof (Najvyšší súd, Rakúsko), na ktorý bola predložená vec rakúskeho združenia, sa pýtal, či podmienka nachádzajúca sa vo všeobecných obchodných podmienkach v rámci zmluvy uzavretej v elektronickej obchode medzi podnikateľom a spotrebiteľom, teda podmienka, podľa ktorej sa táto zmluva spravuje právom štátu sídla tohto podnikateľa, je nekalou podmienkou v zmysle článku 3 ods. 1 smernice 93/13/EHS⁷. Oberster Gerichtshof sa navyše pýta, či spracovanie osobných údajov

4 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2007/64/ES z 13. novembra 2007 o platobných službách na vnútornom trhu, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice 97/7/ES, 2002/65/ES, 2005/60/ES a 2006/48/ES a ktorou sa zrušuje smernica 97/5/ES (Ú. v. EÚ L 319, 5.12.2007, s. 1).

5 Tento rozsudok bol uvedený vo Výročnej správe z roku 2016, s. 42.

6 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/22/ES z 23. apríla 2009 o súdnych príkazoch na ochranu spotrebiteľských záujmov (Ú. v. EÚ L 110, 1.5.2009, s. 30).

7 Smernica Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (Ú. v. ES L 95, 21.4.1993, s. 29; Mim. vyd. 15/002, s. 288).

podnikom podlieha podľa článku 4 ods. 1 písm. a) smernice 95/46/ES⁸ právu členského štátu, do ktorého tento podnik nasmeroval svoju činnosť.

Podľa Súdneho dvora sa nariadenia Rím I⁹ a Rím II¹⁰ majú vykladať v tom zmysle, že rozhodné právo uplatniteľné na takúto žalobu o zdržanie sa konania sa má určiť podľa článku 6 ods. 1 nariadenia Rím II, keďže porušenia právneho poriadku vyplývajú z použitia nekalých podmienok. Naopak, právo uplatniteľné na posúdenie dotknutej zmluvnej podmienky sa má určiť podľa nariadenia Rím I, a to bez ohľadu na to, či sa toto posúdenie uskutoční v rámci individuálnej žaloby alebo v rámci kolektívnej žaloby.

Z článku 6 ods. 2 nariadenia Rím I však vyplýva, že výberom rozhodného práva nie sú dotknuté imperatívne normy stanovené právnym poriadkom krajiny bydliska spotrebiteľov, ktorých záujmy sú prostredníctvom žaloby o zdržanie sa konania chránené. Tieto normy môžu zahŕňať ustanovenia, ktorými sa preberá smernica 93/13/EHS, pokiaľ zabezpečujú vyššiu úroveň ochrany spotrebiteľa (body 59, 60, bod 1 výroku).

Podmienka, ktorá teda nebola individuálne dohodnutá a podľa ktorej sa na zmluvu uzatvorenú prostredníctvom elektronického obchodu so spotrebiteľom vzťahuje právo členského štátu, v ktorom má tento podnikateľ sídlo, je nekalá v zmysle článku 3 ods. 1 smernice 93/13/EHS, ak uvedie tento spotrebiteľa do omylu tým, že vytvorí dojem, že na zmluvu sa vzťahuje iba právo tohto členského štátu, a neinformuje ho o tom, že má takisto k dispozícii ochranu, ktorú mu zaručujú imperatívne normy právneho poriadku, ktorý by sa uplatnil, keby neexistovala táto podmienka (bod 71, bod 2 výroku).

Okrem toho článok 4 ods. 1 písm. a) smernice 95/46/ES sa má vykladať v tom zmysle, že spracovanie osobných údajov podnikom elektronického obchodu podlieha právu toho členského štátu, do ktorého tento podnik nasmeroval svoju činnosť, ak sa zistí, že uvedený podnik spracováva dotknuté údaje v kontexte činností prevádzkarne nachádzajúcej sa v tomto členskom štáte. Je potrebné zhodnotiť tak mieru stability prevádzkarne, ako aj to, či skutočne vykonáva činnosti v dotknutom členskom štáte (body 76, 77, 81, bod 3 výroku)

Rozsudok (veľká komora) zo 7. decembra 2010, Pammer a Alpenhof (C-585/08 a C-144/09, EU:C:2010:740)¹¹

V spojených veciach Pammer a Alpenhof išlo o dva spory vo veci samej týkajúce sa podobných otázok. Vo veci Pammer išlo o spotrebiteľa s bydliskom v Rakúsku, ktorý žaloval spoločnosť usadenú v Nemecku a prevádzkujúcu výletné lode o vrátenie ceny zájazdu. Tento spotrebiteľ sa sťažoval, že loď a priebeh cesty nezodpovedali opisu uvedenému na internetovej stránke agentúry ponúkajúcej tento zájazd, ktorá mala tiež sídlo v Nemecku a hrala úlohu sprostredkovateľa.

Rakúsky prvostupňový súd sa považoval za príslušný na rozhodnutie. Odvolací súd naopak rozhodol, že rakúske súdy nemajú právomoc konať. Prejudiciálna otázka, ktorú položil Oberster Gerichtshof (Najvyšší súd, Rakúsko) sa týkala toho, ako treba vykladať pojem zmluvy, v ktorej sa kombinuje zabezpečenie dopravy a ubytovania za jednu cenu v zmysle článku 15 ods. 3, pri ktorom sa uplatnia ustanovenia oddielu 4 kapitoly II nariadenia (ES) č. 44/2001¹². Vnútroštátny súd sa tiež snažil zistiť, či skutočnosť, že pozornosť rakúskeho spotrebiteľa bola upriamená na zájazd na základe pozretia si internetovej stránky

8 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 95/46/ES z 24. októbra 1995 o ochrane fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov a voľnom pohybe týchto údajov (Ú. v. ES L 281, 23.11.1995, s. 31; Mim. vyd. 13/015, s. 355).

9 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 zo 17. júna 2008 o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky (Rím I) (Ú. v. EÚ L 177, 4.7.2008, s. 6).

10 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 864/2007 z 11. júla 2007 o rozhodnom práve pre mimozmluvné záväzky (Rím II) (Ú. v. EÚ L 199, 31.7.2007, s. 40).

11 Tento rozsudok bol uvedený vo Výročnej správe z roku 2010, s. 51.

12 Nariadenie Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 12, 16.1.2001, s. 1; Mim. vyd. 19/004, s. 42).

sprostredkovateľskej agentúry bez toho, aby sa rezervácia zájazdu uskutočnila cez internet, stačí na to, aby bolo možné konštatovať právomoc rakúskych súdov.

Druhá vec, nazvaná Alpenhof, sa týkala sporu medzi rakúskou spoločnosťou prevádzkujúcou hotel nachádzajúci sa v Rakúsku a spotrebiteľom s bydliskom v Nemecku vo veci zaplataenia faktúry za hotelové služby dohodnuté prostredníctvom výmeny e-mailov na základe informácií poskytnutých na internetovej stránke žalujúcej spoločnosti. Rakúske súdy žalobu zamietli, pretože usúdili, že nemajú právomoc konať vo veci.

Súdny dvor rozhodol, že zmluva, ktorej predmetom je cesta nákladnou loďou, môže predstavovať zmluvu o preprave, ktorá za jednu cenu kombinuje cestu a ubytovanie, ak uvedená cesta za jednu cenu zahŕňala okrem dopravy aj ubytovanie a ak táto cesta trvala viac ako 24 hodín (body 45, 46, bod 1 výroku).

Na určenie, či podnikateľa, ktorého činnosť sa prezentuje na jeho internetovej stránke alebo na internetovej stránke sprostredkovateľa, možno považovať za podnikateľa „smerujúceho“ svoju činnosť do členského štátu, na ktorého území má spotrebiteľ bydlisko, treba preskúmať, či tento podnikateľ zamýšľal obchodovať so spotrebiteľmi s bydliskom v jednom alebo vo viacerých členských štátoch.

Tieto údaje, ktorých zoznam nie je vyčerpávajúci, môžu predstavovať indicie umožňujúce usudzovať, že podnikateľ smeroval svoju činnosť do členského štátu bydliska spotrebiteľa, pričom medzi ne napríklad patrí medzinárodná povaha činnosti podnikateľa, uvedenie trasy cesty z iných členských štátov do miesta, kde má podnikateľ sídlo, alebo používanie iného jazyka alebo inej meny, ako je jazyk alebo mena zvyčajne používaná v členskom štáte, v ktorom má podnikateľ sídlo, s možnosťou vykonať a potvrdiť rezerváciu v tomto inom jazyku. Samotná dostupnosť internetovej stránky podnikateľa alebo jeho sprostredkovateľa v členskom štáte, v ktorom má spotrebiteľ bydlisko, ale nepostačuje. To isté platí aj pre uvedenie adresy elektronickej pošty a ostatných kontaktných údajov alebo používanie jazyka alebo meny, ktoré sa bežne používajú v členskom štáte, v ktorom má podnikateľ sídlo (body 92 – 94, bod 2 výroku).

***Rozsudok zo 6. septembra 2012, Mühlleitner (C-190/11, EU:C:2012:542)*¹³**

Spor vo veci samej bol medzi spotrebiteľom, pani Danielou Mühlleitnerovou, bydliskom v Rakúsku, a predajcami automobilov so sídlom v Hamburgu v Nemecku, a týkal sa kúpy vozidla. Po tom, ako pani Mühlleitnerová našla kontaktné údaje predajcov na internetových stránkach, zatelefonovala im z Rakúska, pričom v tomto štáte následne dostala ponuku e-mailom. K uzavretiu zmluvy však došlo u predajcov v Nemecku.

Prvostupňový súd Landesgericht Wels (Krajinský súd Wels, Rakúsko) sa vyhlásil za nepríslušný na rozhodovanie a žalobu zamietol. Oberlandesgericht Linz (Vyšší krajinský súd Linz, Rakúsko) potvrdil rozhodnutie a pripomenul, že jednoduchá „pasívna“ internetová stránka nepostačuje na prijatie záveru, že určitá činnosť smeruje do štátu bydliska spotrebiteľa. Pani Mühlleitnerová podala proti tomuto rozsudku opravný prostriedok „Revision“ na Oberster Gerichtshof (Najvyšší súd, Rakúsko). Tento súd položil Súdnemu dvoru otázku, či uplatnenie článku 15 ods. 1 písm. c) nariadenia Brusel I¹⁴ vyžaduje, aby zmluva medzi spotrebiteľom a podnikateľom bola uzatvorená na diaľku.

Súdny dvor rozhodol, že článok 15 ods. 1 písm. c) nariadenia (ES) č. 44/2001 sa má vykladať v tom zmysle, že nevyžaduje, aby zmluva medzi spotrebiteľom a podnikateľom bola uzatvorená na diaľku.

¹³ Tento rozsudok bol uvedený vo Výročnej správe z roku 2012, s. 29.

¹⁴ Nariadenie Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 12, 16.1.2001, s. 1; Mim. vyd. 19/004, s. 42).

Po prvé toto ustanovenie nepodmieňuje svoje uplatňovanie výslovne tým, aby zmluvy spadajúce do jeho pôsobnosti boli uzatvorené na diaľku. Po druhé, pokiaľ ide o teleologický výklad uvedeného ustanovenia, pridanie podmienky súvisiacej s uzatvorením spotrebiteľských zmlúv na diaľku by bolo v rozpore najmä s cieľom ochrany spotrebiteľov ako slabších účastníkov zmluvy, ktoré sleduje toto ustanovenie. Po tretie hlavnou podmienkou uplatniteľnosti článku 15 ods. 1 písm. c) uvedeného nariadenia zostáva podmienka obchodnej alebo podnikateľskej činnosti smerujúcej do štátu bydliska spotrebiteľa. V tomto smere tak nadviazanie kontaktu na diaľku, ako aj rezervácia tovaru alebo služby na diaľku, či následné uzatvorenie spotrebiteľskej zmluvy na diaľku sú indicie, ktoré svedčia v prospech toho, že zmluva sa týkala takejto činnosti (body 35, 42, 44, 45 a výrok).

Rozsudok zo 17. októbra 2013, Emrek (C-218/12, EU:C:2013:666)

Pán Emrek, bydliskom v Saarbrückene (Nemecko), mal záujem kúpiť vozidlo a dozvedel sa o existencii podniku pána Sabranovica. Tento podnikateľ prevádzkoval v Spicherene (Francúzsko) podnik predávajúci ojazdené vozidlá. Mal tiež internetovú stránku, na ktorej boli uvedené kontaktné údaje podniku, vrátane francúzskych telefónnych čísel a nemeckého mobilného telefónneho čísla spolu s príslušnými medzinárodnými predvoľbami. Pán Emrek sa však nedozvedel o podniku z internetovej stránky. Pán Emrek ako spotrebiteľ uzatvoril s pánom Sabranovicom písomnú zmluvu o kúpe ojazdeného vozidla v priestoroch jeho prevádzkarne.

Pán Emrek neskôr podal žalobu proti pánovi Sabranovicovi na Amtsgericht Saarbrücken (Okresný súd Saarbrücken, Nemecko) a uplatňoval si nároky vyplývajúce zo záruky. Uvedený súd rozhodol, že nemá právomoc. Pán Emrek podal proti tomuto rozhodnutiu odvolanie na vnútroštátny súd Landgericht Saarbrücken (Krajinský súd Saarbrücken, Nemecko). Tento súd sa snažil zistiť, či na uplatňovanie článku 15 ods. 1 písm. c) nariadenia (ES) č. 44/2001 je nevyhnutná príčinná súvislosť medzi smerovaním činnosti obchodníka do členského štátu bydliska spotrebiteľa prostredníctvom internetu a uzavretím zmlúv.

Súdny dvor pripomenul, že vo svojom rozsudku Pammer a Alpenhof (C-585/08 a C-144/09) uviedol demonštratívny výpočet indícií, ktoré vnútroštátnemu súdu môžu pomôcť pri posúdení, či podstatná podmienka obchodnej činnosti smerovanej do členského štátu bydliska spotrebiteľa je splnená (bod 27).

Dospel k záveru, že článok 15 ods. 1 písm. c) nariadenia (ES) č. 44/2001 sa má vykladať v tom zmysle, že nevyžaduje existenciu príčinnej súvislosti medzi spôsobom smerovania obchodnej alebo podnikateľskej činnosti do členského štátu bydliska spotrebiteľa, konkrétne internetovou stránkou, a uzavretím zmluvy s týmto spotrebiteľom. Existencia takejto príčinnej súvislosti však predstavuje indíciu, ktorá svedčí v prospech toho, že zmluva súvisí s takouto činnosťou (bod 32 a výrok).

Rozsudok z 21. mája 2015, El Majdoub (C-322/14, EU:C:2015:334)¹⁵

Spor vo veci samej sa týkal predaja automobilu prostredníctvom internetovej stránky. Všeobecné obchodné podmienky dostupné na tejto stránke obsahovali dohodu o voľbe právomoci v prospech súdu nachádzajúceho sa v jednom členskom štáte. Okno prehliadača obsahujúce uvedené všeobecné obchodné podmienky sa neotváralo automaticky pri registrácii ani počas každého nákupu, pričom kupujúci musel označiť osobitné políčko, aby vyjadril súhlas s týmito podmienkami.

Súdny dvor mal na návrh Landgericht Krefeld (Krajinský súd Krefeld, Nemecko) rozhodnúť, či v dôsledku uplatnenia techniky vyjadrenia súhlasu s dohodou o voľbe právomoci, keď sa súhlas vyjadruje „kliknutím“, je platnosť doložky o voľbe právomoci spochybnená.

¹⁵ Tento rozsudok bol uvedený vo Výročnej správe z roku 2015, s. 36.

Po prvé, pokiaľ ide o skutočnosť súhlasu účastníkov zmluvy, ktorá je jedným z cieľov článku 23 ods. 1 nariadenia (ES) č. 44/2001, Súdny dvor konštatoval, že vyznačením príslušného políčka na internetovej stránke dotknutého predávajúceho kupujúci vo veci samej výslovne vyjadril súhlas so spornými všeobecnými obchodnými podmienkami. Po druhé Súdny dvor rozhodol, že z doslovného výkladu článku 23 ods. 2 tohto nariadenia vyplýva, že sa vyžaduje, aby bola poskytnutá „možnosť“ trvalo zaznamenať dohodu o voľbe právomoci, bez ohľadu na otázku, či znenie všeobecných podmienok bolo kupujúcim skutočne trvalo zaznamenané potom alebo pred tým, ako označil políčko vyjadrujúce jeho súhlas s uvedenými podmienkami.

V tejto súvislosti Súdny dvor uviedol, že účelom tohto ustanovenia je zblížiť niektoré formy elektronických prenosov s písomnou formou s cieľom zjednodušiť uzatváranie zmlúv elektronicky, keďže prenos dotknutých informácií sa uskutočňuje rovnako, aj keď sú tieto informácie dostupné prostredníctvom obrazovky. Na to, aby elektronický prenos mohol poskytnúť rovnaké záruky, najmä čo sa týka dôkazu, stačí, aby bolo „možné“ uložiť a vytlačiť informácie pred uzavretím zmluvy. V dôsledku toho, keďže technika vyjadrenia súhlasu „kliknutím“ umožňuje vytlačiť a uložiť znenie dotknutých všeobecných obchodných podmienok pred uzavretím zmluvy, skutočnosť, že internetová stránka obsahujúca tieto podmienky sa neotvára automaticky pri registrácii na internetovej stránke a pri každom nákupe, nemôže spochybníť platnosť dohody o voľbe právomoci. Taká technika vyjadrenia súhlasu sa preto považuje za komunikáciu elektronickou cestou v zmysle článku 23 ods. 2 nariadenia č. 44/2001 (body 33, 39, 40 a výrok).

Rozsudok z 25. januára 2018, Schrems (C-498/16, EU:C:2018:37)

Pán Maximilian Schrems bol používateľom sociálnej siete Facebook na súkromné účely od roku 2008. Bol iniciátorom spoločných žalôb proti spoločnosti Facebook Ireland Limited. Okrem toho od roku 2011 používa Facebook aj prostredníctvom ním registrovanej a skoncipovanej facebookovej stránky, aby informoval používateľov o svojom postupe. Založil neziskové združenie, ktorého cieľom bolo uplatňovanie základného práva na ochranu údajov a finančná podpora modelových procesov.

V rámci sporu medzi pánom Maximilianom Schremsom a spoločnosťou Facebook Ireland Limited, ktorý sa týkal návrhov na určenie, skončenie konania, poskytnutie informácií, predloženie účtovníctva spoločnosti Facebook, Oberster Gerichtshof (Najvyšší súd, Rakúsko) položil otázku, či sa má článok 15 nariadenia (ES) č. 44/2001 vykladať tak, že osoba stráca postavenie spotrebiteľa, ak po viacročnom používaní facebookového účtu na súkromné účely začne vydávať knihy, má platené prednášky alebo spravuje internetové stránky. Vnútroštátny súd sa tiež pýtal, či sa má článok 16 uvedeného nariadenia vykladať v tom zmysle, že spotrebiteľ môže popri svojich vlastných nárokoch vyplývajúcich zo spotrebiteľskej zmluvy uplatniť na súde zároveň aj podobné nároky iných spotrebiteľov s bydliskom v tom istom členskom štáte, v inom členskom štáte alebo v treťom štáte.

Súdny dvor v tejto súvislosti spresnil, že pojem „spotrebiteľ“ sa má vykladať autonómne a reštriktívne. Na určenie, či sa uplatní článok 15, musí byť účelom zmluvy uzavretej medzi zmluvnými stranami použitie dotknutého tovaru alebo služby inak než na podnikateľskú činnosť či výkon povolania. Pokiaľ ide o osobu, ktorá uzavrela zmluvu na účely čiastočne súvisiace s jej podnikaním alebo povolaním, spojenie medzi touto zmluvou a výkonom podnikania alebo povolania dotknutej osoby je tak slabé, že je okrajové, čo znamená, že má v rámci plnenia z celkového pohľadu iba zanedbateľnú úlohu (body 28 – 32, 39 – 41, bod 1 výroku).

Ďalej Súdny dvor uviedol, že spotrebiteľ sám osebe je chránený iba vtedy, ak je v konaní osobne žalobcom alebo žalovaným. Preto žalobca, ktorý nie je sám zmluvnou stranou dotknutej spotrebiteľskej zmluvy, nemôže mať nárok na právomoc súdu spotrebiteľa. Tieto úvahy sa musia uplatniť aj s ohľadom na spotrebiteľa, ktorému boli postúpené nároky od iných spotrebiteľov. Článok 16 ods. 1 totiž

nevyhnutne predpokladá uzavretie zmluvy medzi spotrebiteľom a predmetným obchodníkom (body 44, 45).

Okrem toho postúpenie pohľadávok nemôže mať samo osebe vplyv na určenie súdu, ktorý má právomoc. Z toho vyplýva, že právomoc nemôže byť založená sústredením viacerých nárokov u jedného žalobcu. Nariadenie sa neuplatní na žalobu spotrebiteľa, ako bola tá v prejednávanej veci (body 48, 49, bod 2 výroku).

3. Ochrana spotrebiteľa

Rozsudok zo 16. októbra 2008, Bundesverband der Verbraucherzentralen (C-298/07, EU:C:2008:572)

Spoločnosť DIV ponúka poistenie motorových vozidiel výlučne cez internet. Na internetových stránkach uvádzala svoju poštovú adresu, ako aj svoju e-mailovú adresu, ale neuvádzala žiadne telefónne číslo. Tento údaj poskytovala len svojim zákazníkom po uzatvorení poistnej zmluvy. Zaujímavosťou o služby spoločnosti DIV jej však mohli klásť otázky prostredníctvom kontaktného formulára na internete, pričom odpovede im boli zaslané e-mailom. Bundesverband der Verbraucherzentralen (nemecká federácia združení na ochranu spotrebiteľov) sa nazdávala, že DIV bola povinná uviesť telefónne číslo na svojej internetovej stránke. Toto bol totiž jediný spôsob ako zabezpečiť priamu komunikáciu.

Následne Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor, Nemecko) rozhodol položiť Súdnemu dvoru otázku, či sa podľa článku 5 ods. 1 písm. c) smernice 2000/31/ES¹⁶ vyžaduje uvedenie telefónneho čísla.

Súdny dvor rozhodol, že článok 5 ods. 1 písm. c) smernice 2000/31/ES sa má vykladať v tom zmysle, že poskytovateľ služieb musí príjemcom služby pred uzavretím zmluvy poskytnúť okrem svojej adresy elektronickej pošty aj iné informácie, ktoré umožnia rýchle nadviazanie kontaktu a zabezpečia priamu a účinnú komunikáciu.

Týmito informáciami nemusí byť nevyhnutne telefónne číslo. Tieto informácie môžu spočívať v elektronickom kontaktnom formulári, prostredníctvom ktorého sa príjemcovia služby môžu na internete obrátiť na poskytovateľa služieb a na ktorý uvedený poskytovateľ odpovedá elektronickou poštou, okrem prípadov, keď sa príjemca služby po tom, ako sa skontaktoval s poskytovateľom služieb elektronickou cestou, nachádza v situácii, keď nemá prístup k elektronickej sieti, a požiadala uvedeného poskytovateľa o prístup k inému ako elektronickému spôsobu komunikácie (bod 40 a výrok).

Rozsudok z 3. septembra 2009, Messner (C-489/07, EU:C:2009:502)

Pani Messnerová, ktorá je nemeckou spotrebiteľkou, odstúpila od zmluvy o kúpe prenosného počítača uzavretej cez internet. Predávajúci odmietol bezodplatne odstrániť poruchu, ku ktorej došlo osem mesiacov po kúpe. Následne pani Messnerová uplatnila právo na odstúpenie od zmluvy a ponúkla poslať osobný prenosný počítač naspäť oproti vráteniu kúpnej ceny. Toto odstúpenie od zmluvy bolo vykonané v lehote, ktorú stanovuje Bürgerliches Gesetzbuch (nemecký Občiansky zákonník), pretože pani Messnerová nedostala informácie stanovené ustanoveniami tohto zákonníka tak, aby začala plynúť lehota na odstúpenie od zmluvy. Pani Messnerová podala návrh na zaplatenie sumy 278 eur na Amtsgericht Lahr (Okresný súd Lahr, Nemecko). Predávajúci proti tomuto návrhu namietal, že pani

¹⁶ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/31/ES z 8. júna 2000 o určitých právnych aspektoch služieb informačnej spoločnosti na vnútornom trhu, najmä o elektronickom obchode (Ú. v. ES L 178, 17.7.2000, s. 1; Mim. vyd. 13/025, s. 399).

Messnerová mu bola v každom prípade povinná poskytnúť kompenzačnú náhradu zodpovedajúcu používaniu osobného prenosného počítača za obdobie takmer ôsmich mesiacov.

Súdny dvor vo svojom rozsudku rozhodol, že ustanovenia článku 6 ods. 1 druhej vety a článku 6 ods. 2 smernice 97/7/ES¹⁷ sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia tomu, aby vnútroštátna právna úprava všeobecne stanovila, že predávajúci môže požadovať od spotrebiteľa kompenzačnú náhradu za použitie tovaru nadobudnutého na základe zmluvy uzatvorenej na diaľku v prípade, ak posledný uvedený si v lehote uplatní svoje právo na odstúpenie od zmluvy.

Keby totiž spotrebiteľ musel zaplatiť takúto kompenzačnú náhradu len z toho dôvodu, že mal možnosť používať tovar v období, keď ho mal vo svojej držbe, svoje právo na odstúpenie by mohol uplatniť len po zaplatení uvedenej náhrady. Takýto dôsledok by bol jasne v rozpore so znením a účelom článku 6 ods. 1 druhej vety a článku 6 ods. 2 smernice 97/7/ES a bránil by spotrebiteľovi najmä v možnosti využiť slobodne a bez akéhokoľvek nátlaku lehotu na rozmyslenie, ktorú mu táto smernica priznáva.

Rovnako by boli účinnosť a efektívnosť práva na odstúpenie od zmluvy spochybnené, keby mal spotrebiteľ povinnosť zaplatiť kompenzačnú náhradu len preto, že tovar preskúmal a vyskúšal ho. Keďže konkrétnym cieľom práva na odstúpenie od zmluvy je poskytnúť túto možnosť spotrebiteľovi, využitie tohto práva spotrebiteľom nemôže mať za následok, že ho môže uplatniť len vtedy, ak zaplatí náhradu.

Napriek tomu tie isté ustanovenia nebránia tomu, aby sa spotrebiteľovi uložila povinnosť zaplatiť kompenzačnú náhradu, ak spotrebiteľ použil uvedený tovar spôsobom, ktorý je nezlučiteľný so zásadami občianskeho práva, ako sú dobrá viera alebo bezdôvodné obohatenie, pod podmienkou, že nebude narušený účel tejto smernice, a najmä účinnosť a efektívnosť práva na odstúpenie, čo prináleží posúdiť vnútroštátnemu súdu (body 23, 24, 29 a výrok).

Rozsudok z 15. apríla 2010, Heinrich Heine (C-511/08, EU:C:2010:189)

Spoločnosť zásielkového predaja Heinrich Heine mala vo svojich všeobecných obchodných podmienkach stanovené, že za zaslanie znáša spotrebiteľ paušálnu sumu vo výške 4,95 eura. Aj v prípade odstúpenia od zmluvy si dodávateľ túto sumu ponechal. Verbraucherzentrale Nordrhein-Westfalen, nemecké združenie spotrebiteľov, podalo proti spoločnosti Heinrich Heine žalobu na zdržanie sa tohto konania, pričom tvrdilo, že v prípade odstúpenia od zmluvy nemôže spotrebiteľ znášať náklady na zaslanie tovaru. Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor, Nemecko) konštatoval, že nemecké právo výslovne nepriznáva spotrebiteľovi žiadny nárok na vrátenie nákladov na zaslanie objednaného tovaru. Keďže však mal tento súd pochybnosti o zlučiteľnosti účtovania nákladov na zaslanie tovaru so smernicou 97/7/ES¹⁸, aj keď spotrebiteľ uplatnil svoje právo na odstúpenie od zmluvy, požiadal Súdny dvor o výklad smernice.

Súdny dvor vo svojom rozsudku konštatoval, že článok 6 ods. 1 prvý pododsek druhá veta a článok 6 ods. 2 smernice 97/7/ES sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá dodávateľovi umožňuje, aby v rámci zmluvy na diaľku preniesol na spotrebiteľa znášanie nákladov na zaslanie tovaru v prípade, že spotrebiteľ uplatní svoje právo na odstúpenie od zmluvy.

Tieto ustanovenia totiž umožňujú preniesť na spotrebiteľa v prípade jeho odstúpenia od zmluvy len priame náklady spojené s vrátením tovaru. Pokiaľ by spotrebiteľ mal tiež povinnosť znášať náklady na zaslanie tovaru, potom by také prenesenie povinnosti, ktoré by mohlo spotrebiteľa odradiť od uplatnenia jeho práva na odstúpenie od zmluvy, odporovalo samotnému účelu článku 6 smernice.

17 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES z 20. mája 1997 o ochrane spotrebiteľa vzhľadom na zmluvy na diaľku (Ú. v. ES L 144, 4.6.1997, s. 19; Mim. vyd. 15/003, s. 19).

18 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES z 20. mája 1997 o ochrane spotrebiteľa vzhľadom na zmluvy na diaľku (Ú. v. ES L 144, 4.6.1997, s. 19; Mim. vyd. 15/003, s. 19).

Navyše takéto prenesenie povinnosti by mohlo spochybnit' rovnomerné rozdelenie rizík medzi zmluvnými stranami zmluvy uzatvorenej na diaľku tým, že spotrebiteľ by musel znášať všetky náklady spojené s prepravou tovaru (body 55 – 57, 59 a výrok).

Rozsudok zo 6. júla 2017, Air Berlin (C-290/16, EU:C:2017:523)

Nemecká letecká spoločnosť Air Berlin zaviedla vo svojich všeobecných obchodných podmienkach ustanovenie, podľa ktorého, ak si cestujúci zruší svoju rezerváciu letu v ekonomickej triede alebo na let nenastúpi, zrazí mu 25 eur ako poplatok za spracovanie rezervácie zo sumy, ktorá sa mu má vrátiť. Bundesverband der Verbraucherzentralen (nemecká Spolková únia centrál a združení spotrebiteľov) tvrdila, že toto ustanovenie bolo neplatné v zmysle nemeckého práva, pretože neprimerane znevýhodňovalo zákazníkov. Navyše podľa nej za plnenie zákonnej povinnosti Air Berlin nemôže požadovať osobitný poplatok. Bundesverband teda podala na nemecké súdy žaloby o zdržanie sa konania proti spoločnosti Air Berlin.

V rámci tej istej žaloby Bundesverband protestovala proti praktikám spoločnosti Air Berlin v oblasti zobrazovania cien na jej internetovej stránke. Bundesverband pri skúšobnej online rezervácii v roku 2010 zistila, že výšky daní a poplatkov uvedených na internetovej stránke boli príliš nízke v porovnaní s výškami taríf vybranými dotknutými letiskami. Bundesverband tvrdila, že táto prax mohla uviesť spotrebiteľa do omylu a bola v rozpore s pravidlami o transparentnosti cien stanovených v nariadení Únie o prevádzke leteckých dopravných služieb.¹⁹ Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor, Nemecko) sa Súdneho dvora pýta jednak, či sa nariadenie (ES) č. 1008/2008 má vykladať v tom zmysle, že pri uverejnení leteckého cestovného musia leteckí dopravcovia uviesť skutočnú výšku poplatkov, a teda ich nesmú čiastočne zahrnúť do svojho leteckého cestovného, a jednak, či toto nariadenie bráni uplatneniu vnútroštátnej právnej úpravy týkajúcej sa práva všeobecných podmienok predaja, ktorá je založená na práve Únie a ktorá stanovuje, že nie je možné fakturovať samostatné poplatky za spracovanie zákazníkom, ktorí nenastúpili na let alebo zrušili svoju rezerváciu.

Súdny dvor odpovedal, že článok 23 ods. 1 tretia veta nariadenia (ES) č. 1008/2008 sa má vykladať v tom zmysle, že leteckí dopravcovia pri uverejnení svojho leteckého cestovného musia uviesť osobitne sumy, ktoré majú zákazníci zaplatiť, ako dane, letiskové poplatky, ako aj iné platby, prirážky a poplatky, uvedené v tomto nariadení. Navyše nesmú preto tieto položky ani čiastočne zahrnúť do leteckého cestovného. Cieľom článku 23 ods. 1 nariadenia (ES) č. 1008/2008 je najmä zaručiť informovanie a transparentnosť cien leteckých služieb s odletom z letiska na území členského štátu, a tým prispievať k zabezpečeniu ochrany zákazníka využívajúceho tieto služby. Napokon odlišný výklad by mohol zbaviť toto ustanovenie akéhokoľvek potrebného účinku (body 29 – 32, 36 a bod 1 výroku).

Článok 22 ods. 1 nariadenia (ES) č. 1008/2008 sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby uplatnenie vnútroštátnej právnej úpravy, ktorou sa preberá smernica 93/13/EHS, mohlo viesť k vyhláseniu neplatnosti podmienky uvedenej vo všeobecných podmienkach predaja, ktoré umožňujú fakturovať samostatné paušálne poplatky za spracovanie zákazníkom, ktorí nenastúpili na let alebo zrušili svoju rezerváciu. Súdny dvor v tejto súvislosti konštatoval, že všeobecné pravidlá ochrany spotrebiteľa pred nekalými podmienkami platia aj pre zmluvy o leteckej preprave.

Nariadenie (EHS) č. 2409/92, zrušené nariadením č. 1008/2008, vo svojom piatom odôvodnení v tomto zmysle stanovovalo, že je vhodné „doplnenie cenovej slobody s adekvátnou ochranou záujmov spotrebiteľov a priemyslu“.

¹⁹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1008/2008 z 24. septembra 2008 o spoločných pravidlách prevádzky leteckých dopravných služieb v Spoločenstve (Ú. v. EÚ L 293, 31.10.2008, s. 3).

4. Ochrana osobných údajov

Rozsudok z 1. októbra 2015, Weltimmo (C-230/14, EU:C:2015:639)²⁰

Spoločnosť Weltimmo, registrovaná na Slovensku, prevádzkovala internetovú stránku, na ktorej uverejňovala inzeráty na nehnuteľnosti nachádzajúce sa v Maďarsku. V rámci tejto činnosti spracovávala osobné údaje inzerentov. Inzeráty boli počas jedného mesiaca uverejňované bezplatne a následne bolo ich uverejnenie spoplatňované. Mnohí inzerenti požiadali e-mailom o odstránenie svojich inzerátov po uplynutí tohto mesačného obdobia a v tejto súvislosti aj o výmaz svojich osobných údajov. Weltimmo však tento výmaz nevykonala a cenu za uvedené služby vyfakturovala dotknutým inzerentom. V prípade neuhradenia faktúr Weltimmo oznámila osobné údaje inzerentov spoločnostiam zaoberajúcim sa vymáhaním pohľadávok. Inzerenti podali sťažnosť maďarskému Úradu na ochranu osobných údajov. Tento úrad uložil spoločnosti Weltimmo pokutu vo výške 10 miliónov maďarských forintov (HUF) (približne 32 000 eur) za porušenie maďarského zákona, ktorým sa preberá smernica 95/46/ES²¹.

Weltimmo napadla rozhodnutie dozorného orgánu pred maďarskými súdmi. Kúria (Najvyšší súd, Maďarsko), ktorý rozhodoval o kasačnom opravnom prostriedku, predložil Súdnemu dvoru otázku, či uvedená smernica umožňovala maďarskému Úradu na ochranu údajov uplatniť maďarské právo, ktoré bolo prijaté na základe smernice, a uložiť pokutu upravenú týmto zákonom.

Súdny dvor pripomenul, že z odôvodnenia 19 smernice 95/46/ES vyplýva flexibilné poňatie pojmu usadenie sa. Na účely určenia, či spoločnosť, ktorá je prevádzkovateľom spracúvajúcim údaje, má prevádzkareň v inom členskom štáte, ako je členský štát, v ktorom je zapísaná, je potrebné zhodnotiť tak mieru stability prevádzkarne, ako aj to, či skutočne vykonáva činnosti v tomto inom členskom štáte. To platí obzvlášť pre podniky, ktoré ponúkajú služby výlučne na internete (bod 29).

Podľa Súdného dvora sa článok 4 ods. 1 písm. a) smernice 95/46/ES má vykladať v tom zmysle, že umožňuje uplatnenie právnej úpravy týkajúcej sa ochrany osobných údajov iného členského štátu, ako je členský štát, v ktorom je prevádzkovateľ spracúvajúci tieto údaje zapísaný, pokiaľ tento prevádzkovateľ na území prvého členského štátu vykonáva prostredníctvom stálej prevádzkarne skutočnú a efektívnu činnosť. Naproti tomu otázka štátnej príslušnosti osôb dotknutých týmto spracovaním údajov nie je relevantná (bod 41, bod 1 výroku).

V prípade, ak by dozorný orgán členského štátu dospel k záveru, že právom uplatniteľným na spracovanie dotknutých osobných údajov nie je právo tohto členského štátu, ale právo iného členského štátu, článok 28 ods. 1, 3 a 6 tejto smernice sa má vykladať v tom zmysle, že tento dozorný orgán nemôže vykonávať efektívne intervenčné právomoci. Nemôže teda na základe práva členského štátu, ktorého je orgánom, uložiť sankcie prevádzkovateľovi spracúvajúcemu tieto údaje, ktorý nie je usadený na území tohto členského štátu. Z požiadaviek vyplývajúcich z územnej suverenity dotknutého členského štátu, zo zásady zákonnosti a z pojmu právny štát totiž vyplýva, že sankčnú právomoc v zásade nemožno vykonávať mimo rámca právnych predpisov, ktoré oprávňujú správny orgán k tomu, aby konal na základe svojho vnútroštátneho práva (body 56, 60, bod 2 výroku).

²⁰ Tento rozsudok bol uvedený vo Výročnej správe z roku 2015, s. 55.

²¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 95/46/ES z 24. októbra 1995 o ochrane fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov a voľnom pohybe týchto údajov (Ú. v. ES L 281, 23.11.1995, s. 31; Mim. vyd. 13/015, s. 355).

Rozsudok zo 6. októbra 2015 (veľká komora), Schrems (C-362/14, EU:C:2015:650)²²

Maximilian Schrems, rakúsky občan, bol používateľom Facebooku od roku 2008. Údaje poskytnuté pánom Schremsom spoločnosti Facebook sa prenášali sčasti alebo v celom rozsahu z írskej dcérskej spoločnosti Facebook na servere, ktoré sa nachádzajú na území Spojených štátov, kde sa spracovávali. Pán Schrems predložil írskemu dozornému orgánu sťažnosť, v ktorej uviedol, že vzhľadom na odhalenia Edwarda Snowdena v roku 2013 o činnosti informačných služieb Spojených štátov (osobitne National Security Agency alebo „NSA“) právo a prax Spojených štátov nezabezpečovali dostatočnú ochranu údajov prenesených do tejto krajiny pred činnosťami sledovania orgánmi verejnej moci. Írsky orgán zamietol sťažnosť najmä z dôvodu, že Komisia vo svojom rozhodnutí 2000/520/ES²³ stanovila, že v rámci režimu nazývanému „bezpečný prístav“ Spojené štáty zaisťujú preneseným osobným údajom primeranú úroveň ochrany.

High Court (Vyšší súd, Írsko), ktorý o veci rozhodoval, sa pýtal, či toto rozhodnutie Komisie bráni tomu, aby vnútroštátny dozorný orgán preskúmal sťažnosť, v ktorej sa uvádzalo, že tretia krajina nezaisťuje primeranú úroveň ochrany, a prípadne zastavil spochybnený prenos údajov.

Súdny dvor odpovedal, že činnosť spočívajúca v prenose osobných údajov z členského štátu do tretej krajiny ako taká predstavuje spracovanie osobných údajov v zmysle článku 2 písm. b) smernice 95/46/ES²⁴ vykonané na území členského štátu. Vnútroštátne orgány majú teda právomoc kontrolovať, či prenos osobných údajov z členského štátu, ktorému podliehajú, do tretej krajiny spĺňa požiadavky stanovené smernicou 95/46 (body 43 – 45, 47).

V tomto zmysle pokiaľ rozhodnutie Komisie nebolo vyhlásené za neplatné Súdnym dvorom, ktorý je výlučne príslušný na konštatovanie neplatnosti aktu Únie, členské štáty a ich orgány nemôžu prijať opatrenia v rozpore s týmto rozhodnutím, akými sú akty, ktorými sa záväzne konštatuje, že tretia krajina dotknutá uvedeným rozhodnutím nezaisťuje primeranú úroveň ochrany. Za predpokladu, že uvedený orgán dospeje k záveru, že skutočnosti uvedené na podporu takejto žiadosti týkajúcej sa ochrany práv a slobôd osoby pri spracovaní týchto osobných údajov sú nedôvodné a túto žiadosť z tohto dôvodu odmietne, osoba, ktorá ju podala, musí mať možnosť podať súdne prostriedky nápravy, ktoré jej umožnia spochybniť takéto rozhodnutie, ktoré jej spôsobuje ujmu, na vnútroštátnych súdoch. Naopak za predpokladu, že uvedený orgán považuje výhrady vznesené osobou, ktorá podala takúto žiadosť, za dôvodné, ten istý orgán musí v súlade s článkom 28 ods. 3 prvým pododsekom treťou zarážkou smernice 95/46/ES v spojení najmä s článkom 8 ods. 3 Charty základných práv Európskej únie mať možnosť obrátiť sa na súdne orgány (body 51, 52, 61, 62, 64, 65).

Článok 25 ods. 6 smernice 95/46/ES v spojení s článkami 7, 8 a 47 Charty základných práv Európskej únie sa má vykladať v tom zmysle, že rozhodnutie prijaté podľa tohto ustanovenia, ktorým Komisia konštatuje, že tretia krajina zaisťuje primeranú úroveň ochrany, nebráni tomu, aby dozorný orgán členského štátu preskúmal žiadosť osoby v súvislosti s ochranou jej práv a slobôd pri spracovaní osobných údajov, ktoré sa jej týkajú a ktoré boli prenesené z členského štátu do tejto tretej krajiny, ak táto osoba tvrdí, že platné právo a prax v tejto krajine nezaisťujú primeranú úroveň ochrany (body 58, 59, 63, 66, bod 1 výroku).

Výraz „primeraná úroveň ochrany“ uvedený v článku 25 ods. 6 smernice 95/46/ES treba chápať v tom zmysle, že vyžaduje, aby táto tretia krajina na základe jej vnútroštátneho práva alebo medzinárodných

²² Tento rozsudok bol uvedený vo Výročnej správe z roku 2015, s. 53.

²³ Rozhodnutie Komisie 2000/520/ES z 26. júla 2000 v súlade so smernicou Európskeho parlamentu a Rady 95/46/ES o primeranosti ochrany poskytovanej zásadami „bezpečného prístavu“ a súvisiacimi často kladenými otázkami vydanými Ministerstvom obchodu USA (Ú. v. ES L 215, 25.8.2000, s. 7; Mim. vyd. 16/001, s. 119).

²⁴ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 95/46/ES z 24. októbra 1995 o ochrane fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov a voľnom pohybe týchto údajov (Ú. v. ES L 281, 23.11.1995, s. 31; Mim. vyd. 13/015, s. 355).

dohôd, ktoré podpísala, skutočne zaistila úroveň ochrany slobôd a základných práv, ktorá je v podstate rovnocenná s úrovňou ochrany zaručenou v rámci Únie podľa tejto smernice v spojení s Chartou základných práv Európskej únie (body 73, 75, 76, 78).

Zásady bezpečného prístavu sú totiž výlučne uplatniteľné na americké samocertifikované organizácie, ktoré získali osobné údaje z Únie, pričom sa nevyžadovalo, aby americké orgány verejnej moci podliehali povinnosti dodržiavať tieto zásady. Podľa rozhodnutia 2000/520/ES sú navyše možné zásahy založené na požiadavkách týkajúcich sa národnej bezpečnosti Spojených štátov, ich verejného záujmu alebo vnútroštátneho práva do základných práv osôb, ktorých osobné údaje sú alebo by mohli byť prenesené z Únie do Spojených štátov, a neobsahuje pritom žiadne ustanovenie, čo sa týka existencie pravidiel štátnej povahy v Spojených štátoch, ktorých cieľom by bolo obmedzenie prípadných zásahov do týchto práv, ani ustanovenie o existencii účinnej právnej ochrany pred zásahmi tohto druhu.

Okrem toho Komisia prekročila právomoc, ktorá jej bola priznaná v článku 25 ods. 6 smernice 95/46/ES v spojení s Chartou základných práv Európskej únie, keď prijala článok 3 rozhodnutia 2000/520/ES, ktorý je z tohto dôvodu neplatný (body 82, 87 – 89, 96 – 98, 102 – 105, bod 2 výroku).

5. Autorské právo

*Rozsudok z 3. júla 2012 (veľká komora), UsedSoft (C-128/11, EU:C:2012:407)*²⁵

Spoločnosť Oracle vyvíjala počítačové programy fungujúce spôsobom „klient - server“ a predávala ich najmä prostredníctvom stiahnutia z internetu. Zákazník si stiahol kópiu programu priamo do svojho počítača. Právo na používanie zahŕňalo oprávnenie uložiť kópiu tohto programu trvalo na server a sprístupniť ho až 25 používateľom. Licenčné zmluvy stanovovali, že zákazník získa na vlastné účely v rámci svojej podnikateľskej činnosti časovo neobmedzené a neprenosné právo na používanie. Nemecká spoločnosť UsedSoft predávala licencie odkúpené od zákazníkov spoločnosti Oracle. Zákazníci UsedSoft, ktorí ešte neboli majiteľmi predmetného softvéru Oracle, si po nadobudnutí „použitej“ licencie priamo stiahli tento softvér z internetovej stránky Oracle. Takí zákazníci, ktorí už tento softvér mali, si mohli dokúpiť licenciu alebo určitú časť licencie pre dodatočných používateľov. V takom prípade si zákazníci načítali softvér do hlavnej pamäte osobných počítačov týchto ďalších používateľov.

Oracle podala proti spoločnosti UsedSoft žalobu na nemecké súdy, v ktorej sa domáhala zákazu tejto jej praxe. Bundesgerichtshof (Najvyšší spolkový súd, Nemecko) požiadal Súdny dvor, aby v tejto súvislosti podal výklad smernice 2009/24/ES²⁶ týkajúcej sa právnej ochrany počítačových programov.

Podľa Súdneho dvora článok 4 ods. 2 smernice 2009/24 sa má vykladať v tom zmysle, že právo na verejné rozširovanie rozmnoženiny počítačového programu sa vyčerpá, ak majiteľ autorského práva povolil bezodplatné stiahnutie rozmnoženiny počítačového programu z internetu na nosič dát a tiež priznal výmenou za úhradu kúpnej ceny, ktorej cieľom je získať pre tohto majiteľa odmenu zodpovedajúcu hospodárskej hodnote rozmnoženiny diela v jeho vlastníctve, právo na používanie uvedenej rozmnoženiny na neobmedzený čas.

Stiahnutie rozmnoženiny programu a uzavretie licenčnej zmluvy na jeho používanie tvoria nedeliteľný celok. Uvedené úkony zahŕňajú prevod vlastníckeho práva k predmetnej rozmnoženine počítačového programu. V tejto súvislosti nie je rozhodujúce, či rozmnoženina počítačového programu bola zákazníkovi sprístupnená jej stiahnutím alebo prostredníctvom hmotného nosiča, akým je CD-ROM alebo DVD (body 44 – 47, 72, bod 1 výroku).

²⁵ Tento rozsudok bol uvedený vo Výročnej správe z roku 2012, s. 37.

²⁶ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/24/ES z 23. apríla 2009 o právnej ochrane počítačových programov (Ú. v. EÚ L 111, 5.5.2009, s. 16).

Okrem toho článok 4 ods. 2 a článok 5 ods. 1 smernice 2009/24/ES sa majú vykladať v tom zmysle, že v prípade ďalšieho predaja používateľskej licencie zahŕňajúceho aj predaj rozmnoženiny počítačového programu stiahnutej z internetovej stránky majiteľa autorského práva, pričom táto licencia bola pôvodne udelená prvému nadobúdateľovi, druhý, ako aj každý ďalší nadobúdateľ tejto licencie sa môžu odvolávať na vyčerpanie práva na verejné rozširovanie uvedené v článku 4 ods. 2 danej smernice a majú podľa tohto odseku právo na vyhotovenie rozmnoženiny (bod 88, bod 2 výroku).

Rozsudok z 10. novembra 2016, Vereniging Openbare Bibliotheken (C-174/15, EU:C:2016:856)²⁷

Vypožičiavanie elektronických kníh verejnými knižnicami nepatrilo v Holandsku do režimu verejného vypožičiavania uplatniteľného na bežné knihy. Verejné knižnice sprístupňovali verejnosti elektronické knihy na internete na základe licenčných zmlúv s nositeľmi práv. Vereniging Openbare Bibliotheken (ďalej len „VOB“), združenie verejných knižníc v Holandsku, sa domnievalo, že režim uplatniteľný na bežné knihy by sa mal uplatňovať aj na digitálne vypožičiavanie. VOB v rámci toho podalo žalobu proti Stichting Leenrecht, organizácii poverenej vyberaním odmien pre autorov, ktorou sa domáhalo vydania rozsudku, ktorý by to potvrdil. Žaloba VOB sa týkala vypožičiavania organizovaného podľa modelu *one copy, one user*, t. j. konkrétne, vypožičiavania rozmnoženiny knihy v digitálnej forme, ktoré sa uskutoční umiestnením tejto rozmnoženiny na server verejnej knižnice a umožnením užívateľovi, aby rozmnožil uvedenú rozmnoženinu jej stiahnutím na svoj vlastný počítač, pričom počas obdobia vypožičania je možné stiahnuť len jednu rozmnoženinu a po uplynutí tohto obdobia rozmnoženina stiahnutá týmto užívateľom prestane byť použiteľná. Rechtbank Den Haag (súd v Haagu, Holandsko), ktorý podal návrh na Súdny dvor, sa pýta, či článok 1 ods. 1, článok 2 ods. 1 písm. b) a článok 6 ods. 1 smernice 2006/115/ES²⁸ o nájomnom práve a výpožičnom práve a o určitých právach súvisiacich s autorskými právami v oblasti duševného vlastníctva sa majú vykladať v tom zmysle, že pod pojmom „vypožičiavanie“ v zmysle týchto ustanovení sa rozumie aj vypožičiavanie rozmnoženiny v digitálnej forme, a či táto smernica bráni takejto praxi.

Podľa Súdneho dvora sa článok 1 ods. 1, článok 2 ods. 1 písm. b) a článok 6 ods. 1 smernice 2006/115/ES majú vykladať tak, že pod pojmom „vypožičiavanie“ v zmysle týchto ustanovení sa rozumie aj model *one copy, one user*.

Pojem „nájom“ uvedený v článku 2 ods. 1 písm. a) smernice 2006/115/ES sa totiž má vykladať v tom zmysle, že sa týka výlučne hmotných predmetov, a pojem „rozmnoženiny“ uvedený v článku 1 ods. 1 tejto smernice v tom zmysle, že pokiaľ ide o nájom, týka sa výlučne trvalých rozmnožení na fyzickom nosiči. Takýto záver navyše potvrdzuje cieľ sledovaný uvedenou smernicou. Odôvodnenie 4 tejto smernice totiž najmä uvádza, že autorské právo sa musí prispôsobiť novému hospodárskemu vývoju, aký predstavujú nové formy využívania (body 35, 39, 44 – 46, 54, bod 1 výroku).

Okrem toho právo Únie sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby členský štát podmienil uplatnenie článku 6 ods. 1 smernice 2006/115/ES splnením podmienky, aby rozmnoženina knihy v digitálnej forme sprístupnená verejnou knižnicou bola nositeľom práva verejného šírenia alebo s jeho súhlasom uvedená na trh prvým predajom alebo iným prvým prevodom vlastníctva tejto rozmnoženiny v rámci Únie v zmysle článku 4 ods. 2 smernice 2001/29/ES²⁹. Členským štátom nemožno brániť stanoviť prípadne ďalšie podmienky, ktoré by mohli zlepšiť ochranu autorských práv nad rámec toho, čo je výslovne stanovené v uvedenom ustanovení (body 61, 65, bod 2 výroku).

²⁷ Tento rozsudok bol uvedený vo Výročnej správe z roku 2016, s. 58.

²⁸ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/115/ES z 12. decembra 2006 o nájomnom práve a výpožičnom práve a o určitých právach súvisiacich s autorskými právami v oblasti duševného vlastníctva (Ú. v. EÚ L 376, 27.12.2006, s. 28).

²⁹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2001/29/ES z 22. mája 2001 o zosúladiení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti (Ú. v. ES L 167, 22.6.2001, s. 10; Mim. vyd. 17/001, s. 230).

Článok 6 ods. 1 smernice 2006/115/ES sa má vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby sa výnimka verejného vypožičiavania, ktorú upravuje, uplatňovala na sprístupňovanie rozmnoženiny knihy v digitálnej forme verejnou knižnicou v prípade, že táto rozmnoženina bola vyhotovená z nelegálneho zdroja (body 67, 68, 72, bod 3 výroku).

Rozsudok z 8. septembra 2016, GS Media (C-160/15, EU:C:2016:644)³⁰

GS Media prevádzkovala internetovú stránku GeenStijl, ktorá bola jednou z desiatich najnavštevovanejších internetových stránok v oblasti aktualít v Holandsku. V roku 2011 GS Media zverejnila článok a hypertextový odkaz odkazujúci čitateľov na austrálsku internetovú stránku, na ktorej boli sprístupnené fotografie pani Dekkerovej. Tieto fotografie boli zverejnené na austrálskej internetovej stránke bez súhlasu spoločnosti Sanoma, vydavateľstva mesačníka *Playboy*, ktorá bola nositeľom autorských práv k predmetným fotografiám. Výzvy spoločnosti Sanoma narazili na odpor spoločnosti GS Media odstrániť sporný hypertextový odkaz. Keď austrálska internetová stránka na žiadosť spoločnosti Sanoma odstránila fotografie, GeenStijl zverejnila nový článok, ktorý tiež obsahoval hypertextový odkaz na inú internetovú stránku, na ktorej bolo možné vidieť predmetné fotografie. Aj táto internetová stránka vyhovelá žiadosti spoločnosti Sanoma a odstránila fotografie. Užívatelia internetu navštevujúci fórum internetovej stránky GeenStijl potom vložili nové odkazy na ďalšie internetové stránky, kde bolo možné si fotografie prehliadať. Podľa spoločnosti Sanoma sa GS Media dopustila porušenia autorského práva. Hoge Raad der Nederlanden (Najvyšší súd, Holandsko), ktorý rozhodoval o kasačnom opravnom prostriedku v tejto veci, položil Súdnemu dvoru prejudiciálnu otázku. Podľa smernice 2001/29/ES³¹ totiž nositeľ autorského práva musí udeliť súhlas na každý verejný prenos diela.

Podľa Súdného dvora sa článok 3 ods. 1 smernice 2001/29/ES má vykladať v tom zmysle, že na účely preukázania toho, či skutočnosť, že na internetovú stránku boli vložené hypertextové odkazy na chránené diela, ktoré sú voľne dostupné na inej internetovej stránke bez súhlasu nositeľa autorských práv, predstavuje „verejný prenos“ v zmysle tohto ustanovenia, treba určiť, či tieto odkazy poskytla osoba bez úmyslu dosiahnuť zisk, pričom nevedela alebo dôvodne nemohla vedieť o nezákonnej povahe zverejnenia týchto diel na tejto inej internetovej stránke, alebo naopak, či uvedené odkazy boli poskytnuté s cieľom dosiahnuť zisk, no v takom prípade sa musí vychádzať z domnienky tejto vedomosti.

Ak sa preukáže, že osoba vedela, alebo mala vedieť, že hypertextový odkaz, ktorý vložila, dáva prístup k nezákonne zverejnenému dielu na internete, napríklad preto, lebo bola na to upozornená nositeľmi autorských práv, treba konštatovať, že poskytnutie tohto odkazu predstavuje „verejný prenos“ v zmysle článku 3 ods. 1 smernice 2001/29. Ak je hypertextový odkaz vložený na účely dosiahnutia zisku, možno od autora tohto vloženia očakávať, že si urobí náležité overenia, aby sa uistil, že dotknuté dielo nie je nezákonne zverejnené na stránke, ku ktorej vedú uvedené hypertextové odkazy. Za týchto okolností a za predpokladu, že by táto vyvrátiteľná domnienka nebola vyvrátená, konanie spočívajúce vo vložení hypertextového odkazu, ktorým sa dá dostať na nezákonne zverejnené dielo na internete, predstavuje „verejný prenos“ v zmysle článku 3 ods. 1 smernice 2001/29/ES (body 33, 47 – 51, 55 a výrok).

Rozsudok zo 14. júna 2017, Stichting Brein (C-610/15, EU:C:2017:456)³²

Spoločnosti Ziggo a XS4ALL boli poskytovateľmi prístupu na internet. Veľká časť predplatiteľov týchto služieb používala platformu vzájomného poskytovania online „The Pirate Bay“. Táto platforma umožňovala používateľom vzájomne si poskytovať a sťahovať diela, ktoré sa nachádzajú na ich vlastných

30 Tento rozsudok bol uvedený vo Výročnej správe z roku 2016, s. 58.

31 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2001/29/ES z 22. mája 2001 o zosúladiení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti (Ú. v. ES L 167, 22.6.2001, s. 10; Mim. vyd. 17/001, s. 230).

32 Tento rozsudok bol uvedený vo Výročnej správe z roku 2017, s. 69.

počítačoch po fragmentoch (prostredníctvom „torrentov“). Tieto súbory odkazujú zväčša na diela chránené autorským právom, pričom nositelia práv neudelili administrátorom a používateľom tejto platformy súhlas, aby vykonávali vzájomné poskytovanie. Stichting Brein, holandská nadácia venujúca sa ochrane záujmov nositeľov autorského práva, sa obrátila na holandské súdy, aby nariadili spoločnostiam Ziggo a XS4ALL blokovať názvy domén a IP adresy platformy „The Pirate Bay“.

Hoge Raad der Nederlanden (Najvyšší súd, Holandsko) položil otázku, či platforma vzájomného poskytovania ako „The Pirate Bay“ vykonáva „verejný prenos“ v zmysle smernice 2001/29/ES³³ a môže teda porušovať autorské právo.

Súdny dvor rozhodol, že pojem „verejný prenos“ podľa článku 3 ods. 1 smernice 2001/29/ES sa má vykladať v tom zmysle, že zahŕňa sprístupnenie a správu platformy vzájomného poskytovania na internete, ktorá tým, že indexuje metaúdaje týkajúce sa chránených diel a poskytuje vyhľadávač, umožňuje používateľom tejto platformy nájsť dané diela a vzájomne si ich poskytovať v rámci siete výmeny údajov medzi používateľmi (*peer-to-peer*).

Treba uviesť, ako vyplýva z odôvodnenia 23 smernice 2001/29/ES, že právo autora na verejný prenos uvedený v danom článku 3 ods. 1 zahŕňa všetky transmisie alebo retransmisie diela verejnosti, ktorá nie je prítomná na mieste, kde tento prenos vzniká, drôtovými alebo bezdrôtovými prostriedkami vrátane vysielania.

Súdny dvor už v tejto súvislosti rozhodol, že pokiaľ sú na jednej stránke poskytnuté hypertextové odkazy na chránené diela, ktoré sú bez akéhokoľvek obmedzenia prístupu uverejnené na inej stránke, ponúka sa tým používateľom prvej stránky priamy prístup k uvedeným dielam. Tak je to v prípade predaja multimediálneho prehrávača, na ktorý boli vopred nainštalované doplnky, ktoré sú dostupné na internete a ktoré obsahujú hypertextové odkazy na internetové stránky, ktoré sú voľne dostupné verejnosti a na ktorých boli verejnosti sprístupnené diela chránené autorským právom bez súhlasov nositeľov tohto práva. Z tejto judikatúry možno vyvodiť, že v zásade každý akt, ktorým používateľ poskytne pri plnej znalosti veci prístup svojim zákazníkom k chráneným dielam, môže predstavovať „prenos“ v zmysle článku 3 ods. 1 smernice 2001/29/ES.

Na to, aby sa na chránené diela vzťahoval pojem „verejný prenos“ v zmysle článku 3 ods. 1 smernice 2001/29, je potrebné, aby tieto diela boli predmetom prenosu verejnosti. Pojem „verejný“ obsahuje určitú prahovú hodnotu. Treba teda zistiť nielen to, koľko osôb má paralelne prístup k dielu, ale takisto koľko z týchto osôb má prístup k tomuto dielu postupne (body 30 – 34, 40, 41, 48 a výrok).

33 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2001/29/ES z 22. mája 2001 o zosúladiení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti (Ú. v. ES L 167, 22.6.2001, s. 10; Mim. vyd. 17/001, s. 230).

II. Rámec elektronického obchodu

1. Reklama

Rozsudok (veľká komora) z 23. marca 2010, Google France (spojené veci C-236/08 až C-238/08, EU:C:2010:159)³⁴

Spoločnosť Google prevádzkuje internetový vyhľadávač a ponúka službu platených odkazov s názvom „AdWords“. Táto služba umožňuje každému hospodárskemu subjektu na základe výberu jedného alebo viacerých kľúčových slov nechať zobrazit' reklamný odkaz na jeho stránku, spolu s reklamným textom. Vuitton, majiteľ ochrannej známky Spoločenstva „Vuitton“ a ďalší majitelia francúzskych národných ochranných známk konštatovali, že pri používaní internetového vyhľadávača Google zadanie slov predstavujúcich tieto ochranné známky používateľmi internetu vedie k zobrazeniu odkazov na stránky ponúkajúce imitácie výrobkov Vuitton a na stránky konkurentov ďalších majiteľov ochranných známk. Cour de cassation (Francúzsko) sa Súdneho dvora pýtal na zákonnosť používania označení zodpovedajúcich ochranným známkam bez toho, aby ich majitelia dali na to súhlas, ako kľúčových slov v rámci služby odkazov na internete.

Súdny dvor rozhodol, že taký poskytovateľ služby odkazov na internete sa nedopúšťa používania tohto označenia v zmysle článku 5 ods. 1 a 2 smernice 89/104/EHS³⁵ alebo článku 9 ods. 1 nariadenia (ES) č. 40/94³⁶, hoci inzerentom umožňuje vybrať označenia zhodné s ochrannými známkami ako kľúčové slová, ukladá tieto označenia a zobrazuje reklamy svojich zákazníkov na základe týchto označení. Používanie označenia zhodného alebo podobného s majiteľovou ochrannou známkou treťou osobou zahŕňa prinajmenšom to, že táto tretia osoba používa označenie v rámci svojej vlastnej obchodnej komunikácie, a predstavuje používanie v zmysle uvedenej smernice, ak uvádzanie tejto ochrannej známky má za cieľ viesť používateľov internetu do omylu, pokiaľ ide o pôvod jej tovarov alebo služieb (body 53 – 57, 71 – 73, 105, bod 2 výroku).

Majiteľ ochrannej známky môže inzerentovi zakázať robiť si reklamu, ak by v dôsledku tejto reklamy bolo pre priemerného používateľa internetu ťažko zistiteľné, či tovary alebo služby v nej uvedené pochádzajú od majiteľa ochrannej známky alebo od tretej osoby. Základná funkcia ochrannej známky spočíva najmä v tom, aby mohli používatelia internetu odlišit' tovary alebo služby majiteľa tejto ochrannej známky od tých, ktoré majú iný pôvod (body 84, 85, 87 – 90, 99, bod 1 výroku).

Dosah používania označenia zhodného s ochrannou známkou tretími osobami však sám osebe nepredstavuje zasahovanie do reklamnej funkcie ochrannej známky (body 91 – 95). Článok 14 smernice 2000/31/ES³⁷ sa má vykladať v tom zmysle, že tam uvedené pravidlo sa vzťahuje na poskytovateľa služby odkazov na internete, ak tento poskytovateľ nemal aktívnu úlohu takej povahy, že by poznal údaje týkajúce sa uložených údajov alebo mal nad nimi kontrolu. Ak je jeho správanie výlučne technické, automatické a pasívne, čo implikuje, že tento poskytovateľ nepozná ani nekontroluje údaje, ktoré ukladá, nemôže niesť zodpovednosť (body 114, 119, 120, bod 3 výroku).

³⁴ Tento rozsudok bol uvedený vo Výročnej správe z roku 2010, s. 40.

³⁵ Smernica Rady 89/104/EHS z 21. decembra 1988 o aproximácii právnych predpisov členských štátov v oblasti ochranných známk (Ú. v. ES L 40, 11.2.1989, s. 1; Mim. vyd. 17/001, s. 92).

³⁶ Nariadenie Rady (ES) č. 40/94 z 20. decembra 1993 o ochrannej známke Spoločenstva (Ú. v. ES L 11, 14.1.1994, s. 1; Mim. vyd. 17/001, s. 146).

³⁷ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/31/ES z 8. júna 2000 o určitých právnych aspektoch služieb informačnej spoločnosti na vnútornom trhu, najmä o elektronickom obchode (Ú. v. ES L 178, 17.7.2000, s. 1; Mim. vyd. 13/025, s. 399).

Rozsudok z 11. júla 2013, Belgian Electronic Sorting Technology (C-657/11, EU:C:2013:516)³⁸

Spoločnosti Belgian Electronic Sorting Technology (ďalej len „BEST“) a Visys vyvíjali, vyrábali a predávali triediče a triediace systémy vybavené laserovou technológiou. Visys bola založená pánom Peelaersom, bývalým zamestnancom spoločnosti BEST. Pán Peelaers nechal v mene spoločnosti Visys zaregistrovať názov domény „www.bestlasersorter.com“. Obsah internetovej stránky nachádzajúci sa pod týmto názvom domény bol rovnaký ako obsah bežných internetových stránok spoločnosti Visys, ktoré sú prístupné pod názvami domén „www.visys.be“ a „www.visysglobal.be“. Pri zadaní slov „Best Laser Sorter“ do internetového prehliadača „www.google.be“ sa ako druhý výsledok hľadania, hneď po internetovej stránke spoločnosti BEST, objavila stránka spoločnosti Visys. Visys používala na svojich internetových stránkach okrem iných aj metatagy „Best+Helius, Best+Genius“. Vnútroštátny súd, Hof van Cassatie (Kasačný súd, Belgicko) sa obrátil na Súdny dvor s cieľom zistiť, či jednak registrácia a používanie názvu domény a jednak používanie metatagov („metatags“) v metaúdajoch („metadata“) na webových stránkach sa môžu považovať za spadajúce pod pojem reklama v zmysle smerníc 84/450/EHS³⁹ a 2006/114/ES⁴⁰.

Súdny dvor rozhodol, že článok 2 bod 1 smernice 84/450/EHS a článok 2 písm. a) smernice 2006/114/ES sa majú vykladať v tom zmysle, že pojem reklama, ako je definovaný týmito ustanoveniami, zahŕňa používanie názvu domény, ako aj používanie metatagov v metaúdajoch internetovej stránky v situácii, keď názov domény tvorený kľúčovými slovami („keyword metatags“) alebo názov takých metatagov odkazuje na niektoré výrobky alebo služby či na obchodné meno spoločnosti, a to predstavuje určitú formu komunikácie, ktorá je určená prípadným spotrebiteľom, a evokuje, že pod týmto názvom nájdú internetovú stránku vzťahujúcu sa na uvedené výrobky alebo služby či na uvedenú spoločnosť.

Pojem reklama totiž nemožno vykladať a uplatňovať takým spôsobom, aby sa kroky prijaté obchodníkom na propagáciu predaja jeho výrobkov alebo služieb, ktoré môžu ovplyvniť ekonomické správanie spotrebiteľov, a teda dotknúť sa konkurentov tohto obchodníka, vymykali pravidlám spravodlivej hospodárskej súťaže stanoveným týmito smernicami.

Tento pojem naopak nezahŕňa samotnú registráciu názvu domény. Ide totiž o čisto formálny úkon, ktorý sám osebe nevyhnutne neznamená, že potenciálni spotrebiteľia sa môžu dozvedieť o názve domény, a teda nemôže ovplyvniť ich voľbu (body 39, 43, 48, 53, 60 a výrok).

Rozsudok zo 4. mája 2017, Luc Vanderborght (C-339/15, EU:C:2017:335)⁴¹

Pán Luc Vanderborght, zubný lekár usadený v Belgicku, robil reklamu služieb poskytovania starostlivosti o chrup. Vyvesil pútač, na ktorom bolo uvedené jeho meno, ďalej to, že je zubným lekárom, adresa jeho internetovej stránky a telefonické kontaktné údaje zubnej ordinácie. Okrem toho zriadil internetovú stránku informujúcu pacientov o rôznych typoch zákrokov, ktoré jeho ambulancia ponúkala. Napokon zadal uverejnenie inzerátov v miestnych denníkoch. Na základe trestného oznámenia, ktoré podalo profesijné združenie zubných lekárov Verbond der Vlaamse tandartsen, sa proti pánovi Vanderborghtovi začalo trestné stíhanie. Belgické právo totiž úplne zakazuje reklamu na služby starostlivosti o ústnu dutinu a chrup a ukladá požiadavky na nenápadnosť. Za týchto okolností Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg te Brussel (holandskojazyčný súd prvého stupňa v Bruseli, Belgicko) položil Súdnemu dvoru otázku v tejto veci.

38 Tento rozsudok bol uvedený vo Výročnej správe z roku 2013, s. 41.

39 Smernica Rady 84/450/EHS z 10. septembra 1984 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov týkajúcich sa klamlivej reklamy, zmenená smernicou 2005/29/ES (Ú. v. ES L 250, 19.9.1984, s. 17; Mim. vyd. 15/001, s. 227).

40 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/114/ES z 12. decembra 2006 o klamlivej a porovnávacej reklame (Ú. v. EÚ L 376, 27.12.2006, s. 21).

41 Tento rozsudok bol uvedený vo Výročnej správe z roku 2017, s. 76.

Podľa Súdneho dvora smernica 2000/31/ES⁴² sa má vykladať v tom zmysle, že bráni takej vnútroštátnej právnej úprave ako vo veci samej.

Odôvodnenie 18 smernice 2000/31/ES stanovuje, že pojem „služby informačnej spoločnosti“ zahŕňa celú škálu ekonomických činností, ku ktorým dochádza online. Okrem toho článok 2 písm. f) tejto smernice spresňuje, že pojem „komerčná komunikácia“ zahŕňa každú formu komunikácie určenú na propagáciu služieb osoby, ktorá vykonáva regulované povolanie. Z uvedeného vyplýva, že reklama na služby starostlivosti o ústnu dutinu a chrup, ktorá sa uskutočňuje prostredníctvom internetovej stránky, predstavuje takú službu (body 36 – 39). Normotvorca Únie nevyvlúčil regulované povolania zo zásady, podľa ktorej sa musí povoliť obchodná komunikácia online stanovená v článku 8 ods. 1 uvedenej smernice. Hoci toto ustanovenie dovoľuje zohľadniť osobitosti zdravotníckych povolani pri vypracovaní profesijných pravidiel, ktoré sa ich týkajú, možnosťou, že sa úzko vymedzia formy a spôsoby obchodnej komunikácie online s cieľom, aby sa zaručilo, že nedôjde k zásahu do dôvery, ktorú majú pacienti voči týmto profesiám, nič to nemení na tom, že tieto profesijné pravidlá nemôžu všeobecne a úplne zakázať akúkoľvek formu reklamy online určenej na propagáciu činnosti osoby vykonávajúcej také povolanie (body 48 – 50, bod 2 výroku).

Článok 56 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že bráni takej vnútroštátnej právnej úprave ako vo veci samej, ktorá všeobecne a úplne zakazuje akúkoľvek reklamu na poskytovanie starostlivosti o ústnu dutinu a chrup.

Pokiaľ ide o potrebu obmedzenia slobodného poskytovania služieb ako vo veci samej, treba zohľadniť skutočnosť, že zdravie a život osôb zaujímajú prvé miesto medzi hodnotami a záujmami chránenými Zmluvou a že v zásade členským štátom prináleží rozhodnúť o úrovni, na ktorej chcú zaistiť ochranu verejného zdravia.

Nie všetky reklamné oznamy, ktoré sú touto právnou úpravou zakázané, by totiž mohli samy osebe vyvolávať účinky, ktoré sú v rozpore s uvedenými cieľmi. Za týchto okolností treba dospieť k záveru, že ciele sledované takou vnútroštátnou právnou úpravou ako vo veci samej by bolo možné dosiahnuť menej obmedzujúcimi opatreniami (body 71 – 73, 75, 76, bod 3 výroku).

Rozsudok z 30. marca 2017, Verband Sozialer Wettbewerb eV (C-146/16, EU:C:2017:243)

Predmetom sporu bol novinový reklamný oznam spoločnosti DHL Paket, ktorá prevádzkuje internetovú predajnú platformu „MeinPaket.de“, na ktorej predajcovia, ktorí sú podnikateľmi, ponúkajú výrobky na predaj. Tovary uvedené v tomto ozname boli označené kódom a dali sa zakúpiť od predajcov na uvedenej platforme. Po prihlásení sa na stránku mohol používateľ zadať príslušný kód, aby bol presmerovaný na stránku obsahujúcu podrobnejšie informácie o predmetnom výrobku a o podnikateľovi predávajúcom tento výrobok, s ktorými sa dalo oboznámiť v samostatnej časti určenej na tento účel.

Podľa Verband Sozialer Wettbewerb (VSW), združenia, ktorého členmi sú predovšetkým dodávatelia elektrických spotrebičov a elektronických výrobkov, ako aj zásielkovi predajcovia, ktorí ponúkajú na predaj výrobky všetkých druhov, uverejnený oznam predstavoval nekalú obchodnú praktiku. Podľa VSW si DHL Paket nespĺnila povinnosť uviesť totožnosť a adresu dodávateľa používajúceho jej predajnú platformu. VSW začala súdne konanie, v ktorom žiadala o upustenie od tejto reklamnej činnosti.

Súdny dvor na základe návrhu, ktorý mu predložil Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor, Nemecko), rozhodol, že článok 7 ods. 4 smernice 2005/29/ES⁴³ sa má vykladať v tom zmysle, že reklamný oznam,

⁴² Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/31/ES z 8. júna 2000 o určitých právnych aspektoch služieb informačnej spoločnosti na vnútornom trhu, najmä o elektronickom obchode (Ú. v. ES L 178, 17.7.2000, s. 1; Mim. vyd. 13/025, s. 399).

ako bol ten vo veci samej, na ktorý sa vzťahuje pojem „výzva na kúpu“ v zmysle tejto smernice, môže zodpovedať informačnej povinnosti upravenej týmto ustanovením.

Vnútroštátnemu súdu prislúcha, aby v jednotlivých prípadoch na jednej strane preskúmal, či priestorové obmedzenia reklamného textu opodstatňujú poskytnutie informácií o dodávateľovi jedine na úrovni platformy na nákup online, a prípadne na druhej strane, či sú informácie vyžadované článkom 7 ods. 4 písm. b) uvedenej smernice týkajúce sa predajnej platformy online oznámené jednoducho a rýchlo (bod 33 a výrok).

Rozsudok z 3. marca 2016, Daimler AG (C-179/15, EU:C:2016:134)

Maďarská spoločnosť Együd Garage, špecializujúca sa na predaj a opravu vozidiel Mercedes, mala so spoločnosťou Daimler, nemeckým výrobcom motorových vozidiel Mercedes a majiteľom medzinárodnej ochrannej známky „Mercedes-Benz“ uzavretú zmluvu o poskytovaní záručného a pozáručného servisu. Maďarská spoločnosť mala právo používať túto ochrannú známku a právo uvádzať vo svojich vlastných reklamách označenie „autorizovaný servis Mercedes-Benz“. Po skončení platnosti tejto zmluvy sa Együd Garage usilovala odstrániť akúkoľvek reklamu na internete, na základe ktorej by verejnosť mohla nadobudnúť mylný dojem, že medzi ňou a spoločnosťou Daimler naďalej existuje zmluvný vzťah. Napriek podniknutým krokom boli reklamy obsahujúce takéto spojenie naďalej šírené na internete a nachádzané internetovými vyhľadávačmi. Fővárosi Törvényszék (Mestský súd Budapešť, Maďarsko) požiadal Súdny dvor o odpoveď na otázku, či smernica 2008/95/ES o ochranných známkach⁴⁴ umožňuje spoločnosti Daimler požadovať od niekdajšieho zmluvného partnera, aby vynaložil dôkladné úsilie na zamedzenie poškodzovania jej ochrannej známky.

Súdny dvor rozhodol, že používanie ochrannej známky treťou osobou bez súhlasu majiteľa s cieľom oznámiť verejnosti, že táto tretia osoba vykonáva opravy a údržbu tovarov označených touto ochrannou známkou alebo že sa špecializuje na tieto tovary, predstavuje používanie ochrannej známky v zmysle článku 5 ods. 1 písm. a) smernice 2008/95/ES. Toto môže majiteľ ochrannej známky zakázať, pokiaľ sa neuplatní článok 6 tejto smernice, týkajúci sa obmedzenia účinku ochrannej známky, alebo článok 7, týkajúci sa vyčerpania práv z ochrannej známky. Takéto používanie, ak k nemu dochádza bez súhlasu majiteľa ochrannej známky, môže poškodzovať funkciu ochrannej známky ako označenia pôvodu (body 28 – 30).

Článok 5 ods. 1 písm. a) a b) smernice 2008/95 sa má vykladať v tom zmysle, že nejde o používanie tohto označenia, pokiaľ táto reklama nebola umiestnená touto treťou osobou alebo v jej mene, alebo za predpokladu, že táto reklama bola umiestnená touto treťou osobou alebo v jej mene so súhlasom majiteľa, ak táto tretia osoba výslovne požiadala prevádzkovateľa internetovej stránky, u ktorého si reklamu objednala, o jej odstránenie alebo o odstránenie zmienky o ochrannej známke tam uvedenej. Objednávateľovi reklamy nemožno pripisovať nezávislé konanie iných podnikateľských subjektov, ako sú úkony týchto prevádzkovateľov internetových stránok s odkazmi, ktorí konajú nie na základe objednávky, ale na základe vlastnej iniciatívy a vo vlastnom mene.

V oboch týchto situáciách majiteľ ochrannej známky nie je podľa článku 5 ods. 1 písm. a) alebo b) smernice 2008/95/ES oprávnený konať voči objednávateľovi reklamy s cieľom zakázať mu umiestnenie online reklamy obsahujúcej zmienku o jeho ochrannej známke (body 34, 36, 37, 44 a výrok).

43 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES z 11. mája 2005 o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 84/450/EHS, smernice Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 („smernica o nekalých obchodných praktikách“) (Ú. v. EÚ L 149, 11.6.2005, s. 22).

44 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/95/ES z 22. októbra 2008 o aproximácii právnych predpisov členských štátov v oblasti ochranných známkok (Ú. v. EÚ L 299, 8.11.2008, s. 25).

2. Právo hospodárskej súťaže

Rozsudok z 13. októbra 2011, Pierre Fabre (C-439/09, EU:C:2011:649)

Spoločnosť Pierre Fabre Dermo-Cosmétique (ďalej len „PFDC“) sa zaoberala výrobou kozmetických výrobkov prostredníctvom farmaceutov a ich uvádzaním na európsky trh. Predmetné výrobky nespádali do kategórie liekov. Distribučné dohody týkajúce sa týchto výrobkov však spresňovali, že predaj sa musí uskutočňovať jedine vo fyzickom priestore a za prítomnosti kvalifikovaného farmaceuta, čím sa v praxi vylúčila akákoľvek forma predaja cez internet. Autorité française de la concurrence (francúzsky úrad pre hospodársku súťaž) rozhodol, že z dôvodu faktického zákazu predaja cez internet distribučné dohody spoločnosti PFDC predstavovali protisúťažné dohody, ktoré sú v rozpore s francúzskymi právnymi predpismi, ako aj právom hospodárskej súťaže Európskej únie. PFDC podala proti tomuto rozhodnutiu odvolanie na Cour d'appel de Paris (Odvolací súd Paríž, Francúzsko), ktorý sa Súdneho dvora opýtal, či všeobecný a absolútny zákaz predávať cez internet predstavuje obmedzenie hospodárskej súťaže „na základe cieľa“, ak sa na takúto dohodu môže vzťahovať skupinová výnimka, a pokiaľ sa skupinová výnimka nemôže uplatniť, či uvedená dohoda môže spadať do pôsobnosti individuálnej výnimky podľa článku 101 ods. 3 ZFEÚ.

Súdny dvor odpovedal, že článok 101 ods. 1 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že zmluvná podmienka v rámci systému selektívnej distribúcie predstavuje obmedzenie hospodárskej súťaže na základe cieľa v zmysle tohto ustanovenia, ak z individuálneho preskúmania vyplýva, že nie je objektívne odôvodnená. Takáto zmluvná podmienka totiž významne znižuje možnosť autorizovaného distribútora predáť zmluvné výrobky zákazníkovi, ktorí sa nachádzajú mimo jeho zmluvného územia alebo oblasti jeho činnosti. Uvedená zmluvná podmienka preto môže obmedziť hospodársku súťaž v tomto sektore.

Existujú však legitímne požiadavky, akou je udržanie špecializovaného obchodu schopného poskytnúť osobitné služby v súvislosti s výrobkami, ktoré sú kvalitatívne alebo technicky na vysokej úrovni, pričom ide o požiadavky, ktoré odôvodňujú obmedzenie hospodárskej súťaže na základe cien v prospech hospodárskej súťaže v súvislosti s inými prvkami. V tejto súvislosti organizácia systému selektívnej distribúcie nespadá do pôsobnosti zákazu podľa článku 101 ods. 1 ZFEÚ, ak sa predávajúci rozhodujú podľa objektívnych kritérií, ktoré majú kvalitatívnu povahu, sú stanovené jednotným spôsobom vo vzťahu ku všetkým potenciálnym predávajúcim a uplatňujú sa nediskriminačným spôsobom, ak si vlastnosti výrobku v záujme zachovania jeho kvality a zabezpečenia jeho správneho používania vyžadujú existenciu takejto distribučnej siete, a napokon ak definované kritériá neprekračujú rámec toho, čo je potrebné. Pokiaľ ide najmä o predaj kozmetických výrobkov a výrobkov osobnej hygieny, cieľ sledujúci zachovanie dojmu prestíže týchto výrobkov nemôže predstavovať legitímny cieľ na obmedzenie hospodárskej súťaže (body 38, 40, 41, 46, 47 a výrok).

Článok 4 písm. c) nariadenia (ES) č. 2790/1999⁴⁵ sa má vykladať v tom zmysle, že skupinová výnimka stanovená v článku 2 tohto nariadenia neplatí pre vertikálne dohody, ktoré majú za cieľ obmedzenie aktívneho alebo pasívneho predaja konečným užívateľom zo strany členov selektívneho distribučného systému prevádzkovaného na úrovni maloobchodu, bez toho, aby bola dotknutá možnosť zakázať členovi systému prevádzku mimo autorizovaného miesta prevádzky (body 53, 54, 56, 58, 59 a výrok).

⁴⁵ Nariadenie Komisie (ES) č. 2790/1999 z 22. decembra 1999, o uplatňovaní článku 81 ods. 3 Zmluvy na kategórie vertikálnych dohôd a zosúladených postupov (Ú. v. ES L 336, 29.12.1999, s. 21; Mim. vyd. 08/001, s. 364).

Rozsudok zo 6. decembra 2017, Coty Germany (C-230/16, EU:C:2017:941)

Coty Germany predávala luxusné kozmetické výrobky v Nemecku. S cieľom zachovať svoj luxusný dojem predávala niektoré zo svojich značiek prostredníctvom selektívnej distribučnej siete, t. j. prostredníctvom autorizovaných distribútorov. Predajné miesta týchto distribútorov museli spĺňať určité požiadavky, pokiaľ ide o prostredie, vybavenie a usporiadanie. Okrem toho boli autorizovaní distribútori oprávnení predávať dotknuté výrobky na internete, pokiaľ využívali vlastný elektronický výklad alebo neautorizované platformy tretích strán s tým, že účasť týchto platforiem nemohla byť pre spotrebiteľa navonok viditeľná. Naproti tomu mali výslovný zákaz uskutočňovať online predaj výrobkov prostredníctvom platforiem tretích strán, ktoré pôsobili navonok viditeľným spôsobom vo vzťahu k spotrebiteľom.

Coty Germany podala na nemecké súdy žalobu smerujúcu proti jednému z jej autorizovaných distribútorov, spoločnosti Parfümerie Akzente, ktorou sa domáhala, aby na základe tohto zmluvného ustanovenia bol tejto spoločnosti uložený zákaz distribúcie výrobkov Coty prostredníctvom platformy „amazon.de“. Keďže Oberlandgericht Frankfurt am Main (Vyšší krajský súd Frankfurt nad Mohanom, Nemecko) mal pochybnosti o zákonnosti tohto ustanovenia vzhľadom na právo hospodárskej súťaže Únie, obrátil sa v tejto súvislosti na Súdny dvor.

Podľa Súdneho dvora sa článok 101 ods. 1 ZFEÚ má vykladať v tom zmysle, že taký systém selektívnej distribúcie, ktorého cieľom je predovšetkým zachovať luxusný dojem týchto výrobkov, je v súlade s týmto ustanovením, pokiaľ sa predávajúci rozhodujú podľa objektívnych kritérií, ktoré majú kvalitatívnu povahu, sú stanovené jednotným spôsobom vo vzťahu ku všetkým potenciálnym predávajúcim a uplatňujú sa nediskriminačne a pokiaľ vymedzené kritériá neprekračujú rámec toho, čo je nevyhnutné (bod 36, bod 1 výroku).

Okrem toho sa článok 4 nariadenia (EÚ) č. 330/2010⁴⁶ má vykladať v tom zmysle, že zákaz využívať na internetový predaj navonok viditeľným spôsobom tretie spoločnosti, uložený členom systému selektívnej distribúcie luxusných výrobkov, ktorí pôsobia na trhu ako distribútori, nepredstavuje obmedzenie okruhu zákazníkov v zmysle článku 4 písm. b) tohto nariadenia ani obmedzenie pasívnych predajov konečným užívateľom v zmysle článku 4 písm. c) uvedeného nariadenia (bod 69, bod 3 výroku).

3. Predaj liekov a zdravotníckych pomôcok na internete**Rozsudok Súdneho dvora (plénium) z 11. decembra 2003, Deutscher Apothekerverband (C-322/01, EU:C:2003:664)⁴⁷**

Spor vo veci samej vznikol medzi Deutscher Apothekerverband eV, združením na obranu a podporu hospodárskych a sociálnych záujmov lekárníkov, a spoločnosťou o8oo DocMorris NV, holandskou lekárňou usadenou v Holandsku. Pán Jacques Waterval bol farmaceutom a jedným z právnych zástupcov spoločnosti DocMorris. Od júna 2000 DocMorris a pán Jacques Waterval prevádzkovali internetovú stránku predaja liekov na internetovej adrese www.o8ooDocMorris.com. Išlo o lieky, ktoré boli povolené buď v Nemecku, alebo v Holandsku. K vydaniu tohto druhu lieku došlo iba po predložení originálu lekárskeho predpisu. Apothekerverband pred Landgericht Frankfurt am Main (Krajský súd Frankfurt nad Mohanom, Nemecko) namieta ponúkanie liekov na internete a ich dodávanie prostredníctvom cezhraničného zásielkového predaja. Podľa jej názoru ustanovenia nemeckého zákona o liekoch nedovoľujú vykonávanie takej činnosti. Krajský súd sa Súdneho dvora pýta, či tieto zákazy porušujú

⁴⁶ Nariadenie Komisie (EÚ) č. 330/2010 z 20. apríla 2010 o uplatňovaní článku 101 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na kategórie vertikálnych dohôd a zosúladených postupov (Ú. v. EÚ L 102, 23.4.2010, s. 1).

⁴⁷ Tento rozsudok bol uvedený vo Výročnej správe z roku 2003, s. 26.

zásadu voľného pohybu tovaru. Okrem toho, ak by došlo k porušeniu článku 28 ES, vnútroštátny súd sa pýtal, či nemecká právna úprava vo veci samej je nevyhnutná na účinnú ochranu zdravia a života osôb v zmysle článku 30 ES.

Súdny dvor rozhodol, že vnútroštátny zákaz predstavuje opatrenie s rovnocenným účinkom v zmysle článku 28 ES. Dotýka sa viac lekární usadených mimo štátneho územia a môže viac sťažiť prístup na trh výrobkom pochádzajúcim z iných členských štátov, než je to v prípade vnútroštátnych výrobkov.

Článok 30 ES môže odôvodniť takýto vnútroštátny zákaz, pokiaľ sa týka liekov viazaných na lekárske predpis. Vzhľadom na riziká, ktoré môžu byť spojené s užívaním týchto liekov, je potrebné zabezpečiť možnosť účinne a zodpovedne kontrolovať pravosť lekárskeho predpisu vydávaného lekármi a zabezpečiť, že liek bude vydaný priamo zákazníkovi alebo osobe, ktorú zákazník splnomocnil na jeho prevzatie. Na článok 30 ES sa naopak nemožno odvolávať na odôvodnenie absolútneho zákazu zásielkového predaja liekov (body 68, 74, 76, 112, 119, 124, 134, bod 1 výroku).

Okrem toho článok 88 ods. 1 smernice 2001/83/ES⁴⁸ bráni takému vnútroštátnemu zakazu reklamy na zásielkový predaj liekov, ktorých výdaj je vyhradený výlučne lekárňam v dotknutom členskom štáte, v rozsahu, v akom sa tento zákaz týka liekov, ktoré nie sú viazané na lekárske predpis.

Článok 88 ods. 2 smernice 2001/83/ES, podľa ktorého sa povoľuje reklama pre širokú verejnosť na lieky, ktoré nie sú viazané na lekárske predpis, nemožno vykladať v tom zmysle, že vylučuje reklamu na zásielkový predaj liekov na základe údajnej nevyhnutnosti fyzickej prítomnosti lekárničky (body 143, 144, 148, bod 2 výroku).

Rozsudok z 2. decembra 2010, Ker-Optika (C-108/09, EU:C:2010:725)⁴⁹

Podľa maďarských právnych predpisov bola na uvádzanie kontaktných šošoviek na trh potrebná špecializovaná predajňa s plochou najmenej 18 m² alebo miestnosť oddelená od výrobných miestností. Pri predaji týchto výrobkov sa navyše museli využívať služby optometristu alebo očnému lekárovi, ktorý je kvalifikovaný v oblasti kontaktných šošoviek. Maďarská spoločnosť Ker-Optika uvádzala na trh kontaktné šošovky prostredníctvom svojej internetovej stránky. Maďarské zdravotnícke orgány jej zakázali ďalej vykonávať túto činnosť. Ker-Optika podala proti tomuto rozhodnutiu o zákaze žalobu. Baranya megyei bíróság (Baranský župný súd, Maďarsko), ktorý v spore rozhoduje, sa Súdnemu dvoru pýta, či právu Únie odporuje maďarská právna úprava.

Súdny dvor rozhodol, že vnútroštátne pravidlá o uvádzaní kontaktných šošoviek na trh spadajú do pôsobnosti smernice 2000/31/ES⁵⁰ v rozsahu, v akom sa týkajú online ponuky a uzavretia zmluvy elektronickou cestou. Naopak, vnútroštátne pravidlá týkajúce sa predaja týchto šošoviek do pôsobnosti tejto smernice nepatria. Články 34 a 36 ZFEÚ, ako aj smernica 2000/31/ES sa majú vykladať v tom zmysle, že im odporuje vnútroštátna právna úprava, ktorá povoľuje uvádzanie kontaktných šošoviek na trh len v špecializovaných predajniach zdravotníckych pomôcok (body 28, 31, 77 a výrok).

Právna úprava totiž predstavuje opatrenie s rovnakým účinkom ako množstevné obmedzenie zakázané článkom 34 ZFEÚ, pokiaľ sa o zákaz predaja kontaktných šošoviek prostredníctvom internetu vzťahuje na kontaktné šošovky, ktoré sú predmetom zásielkového predaja a sú dodávané spotrebiteľom na miesto bydliska na území štátu, a pripravuje subjekty pochádzajúce z iných členských štátov o osobitne účinný

48 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2001/83/ES zo 6. novembra 2001, ktorou sa ustanovuje zákonník Spoločenstva o humánných liekoch (Ú. v. ES L 311, 28.11.2001, s. 67).

49 Tento rozsudok bol uvedený vo Výročnej správe z roku 2010, s. 18.

50 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/31/ES z 8. júna 2000 o určitých právnych aspektoch služieb informačnej spoločnosti na vnútornom trhu, najmä o elektronickom obchode (Ú. v. ES L 178, 17.7.2000, s. 1; Mim. vyd. 13/025, s. 399).

spôsob uvádzania týchto výrobkov na trh, takže podstatným spôsobom sťažuje ich prístup na trh dotknutého členského štátu.

Vnútroštátny zákonodarca prekročil medze voľnej úvahy, ktorou disponuje na účely stanovenia úrovne zabezpečenia ochrany verejného zdravia, a túto právnu úpravu treba považovať za právnu úpravu, ktorá ide nad rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie uvedeného cieľa. Tento cieľ možno dosiahnuť menej obmedzujúcimi opatreniami spočívajúcimi v stanovení určitých obmedzení len pri prvom dodaní šošoviek, ktoré by zainteresovaným hospodárskym subjektom ukladali povinnosť zaistiť zákazníkovi kvalifikovaného optika. Z tých istých dôvodov uvedenú právnu úpravu nemožno považovať za primeranú cieľu, ktorým je ochrana verejného zdravia v zmysle článku 3 ods. 4 smernice 2000/31/ES (body 58, 64, 74 – 76, 78 a výrok).

Rozsudok z 19. októbra 2016, Deutsche Parkinson Vereinigung (C-148/15, EU:C:2016:776)

Deutsche Parkinson Vereinigung nemecká svojpomocná organizácia, ktorá sa snaží o zlepšenie životných podmienok pacientov trpiacich Parkinsonovou chorobou, sa dohodla so zásielkovou lekárňou DocMorris na bonusovom systéme. Jej členovia mohli využiť bonusový systém, ak v tejto lekárni kupovali lieky určené na liečbu Parkinsonovej choroby, ktoré boli len na lekárske predpis a bolo ich možné získať iba v lekárni. Nemecké združenie na boj proti nekalej hospodárskej súťaži sa domnievalo, že tento bonusový systém je v rozpore s nemeckou právnu úpravou, ktorá pri liekoch na predpis stanovovala jednotné ceny pri ich výdaji v lekárňach.

Oberlandesgericht Düsseldorf (Vyšší krajský súd Düsseldorf, Nemecko) sa obrátil na Súdny dvor s otázkou, či je toto určenie jednotných cien zlučiteľné s voľným pohybom tovaru.

Súdny dvor rozhodol, že článok 34 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že táto právna úprava predstavuje opatrenie s rovnocenným účinkom ako množstevné obmedzenie dovozu. Táto právna úprava sa viac dotýka predaja liekov na predpis lekárňami so sídlom v iných členských štátoch než predaja týchto liekov lekárňami so sídlom na štátnom území.

Tradičné lekárne totiž majú v zásade lepšie možnosti poskytnúť pacientom individuálne poradenstvo a zaistiť zásobovanie liekmi v naliehavých prípadoch než zásielkové lekárne. Je potrebné zobrať do úvahy, že súťaž v oblasti cien môže predstavovať dôležitejší konkurenčný parameter pre zásielkové lekárne.

Článok 36 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátna právna úprava nemôže byť opodstatnená cieľmi ochrany zdravia a života osôb, keďže táto právna úprava nie je spôsobilá na dosiahnutie sledovaných cieľov. Cieľ zabezpečiť bezpečné a kvalitné zásobovania liekmi na celom vnútroštátnom území patrí do pôsobnosti článku 36 ZFEÚ. Taká právna úprava môže však byť platne odôvodnená len vtedy, ak je spôsobilá zaručiť uskutočnenie sledovaného legitímneho cieľa a nejde nad rámec toho, čo je nevyhnutné na jeho dosiahnutie.

V tejto súvislosti by zvýšená súťaž v oblasti cien medzi lekárňami prospela jednotnému zásobovaniu liekmi a nemala by záporný vplyv na plnenie niektorých úloh vo všeobecnom záujme tradičnými lekárňami, ako sú výroba liekov na predpis alebo udržiavanie určitých skladových zásob a určitého sortimentu liekov. Napokon cenová súťaž by mohla byť prospešná pre pacienta, pokiaľ by umožnila ponúknuť lieky na predpis za výhodnejšie ceny (body 34, 38, 40, 43, 46, bod 2 výroku).

4. Hazardné hry

Rozsudok zo 6. novembra 2003 (veľká komora), Gambelli (C-243/01, EU:C:2003:597)

Pán Piergiorgio Gambelli a 137 ďalších osôb spravovali v Taliansku centrá na prenos údajov, ktoré zbierali športové stávky na talianskom území, na účet anglického bookmakera, s ktorým boli spojení cez internet. Stávková kancelária Stanley International Betting Ltd vykonávala svoju činnosť na základe licencie udelennej mestom Liverpool podľa anglického práva. V Taliansku je táto činnosť vyhradená štátu alebo jeho koncesionárom. Každé porušenie tejto právnej normy môže viesť k trestu odňatia slobody až na jeden rok. Proti pánovi Gambellimu bolo začaté trestné stíhanie. Pán Gambelli tvrdil, že talianske právne predpisy sú v rozpore so zásadami Spoločenstva týkajúcimi sa slobody usadiť sa a slobodného poskytovania služieb. Tribunale di Ascoli Piceno (súd v Ascoli Piceno, Taliansko), ktorému bola daná vec predložená, požiadal Súdny dvor o výklad ustanovení Zmluvy o ES v tejto oblasti.

Súdny dvor rozhodol, že taká vnútroštátna právna úprava predstavuje obmedzenie slobody usadiť sa a slobodného poskytovania služieb, ktoré sú stanovené v článkoch 43 a 49 ES. Na to, aby boli obmedzenia odôvodnené, musia sa zakladať na naliehavých dôvodoch všeobecného záujmu, byť spôsobilé zabezpečiť uskutočnenie sledovaného cieľa, nesmú presahovať to, čo je na dosiahnutie tohto cieľa potrebné a nesmú sa uplatňovať diskriminačne.

V tejto súvislosti prináleží vnútroštátnym súdom overiť, či taká vnútroštátna právna úprava z hľadiska konkrétnych podmienok jej uplatňovania skutočne zodpovedá cieľom, ktoré ju môžu odôvodňovať, a či sa obmedzenia, ktoré ukladá, nejavia vo vzťahu k týmto cieľom neprimerané.

Súdny dvor tiež rozhodol, že pokiaľ orgány členského štátu vedú a povzbudzujú spotrebiteľov k účasti na lotériách, hazardných hrách alebo na stávkach s cieľom získať finančné prostriedky do štátneho rozpočtu, orgány tohto štátu sa nemôžu odvolávať na verejný sociálny poriadok v súvislosti s nevyhnutnosťou znížiť príležitosti ku hre, aby odôvodnili také opatrenia, akými boli opatrenia v predmetnej veci (body 65, 69, 72, 76 a výrok).

Rozsudok z 8. septembra 2009 (veľká komora), Liga Portuguesa a Bwin International (C-42/07, EU:C:2009:519)

Bwin je spoločnosť online hazardných hier so sídlom v Gibraltári (Spojené kráľovstvo), nemá žiadnu pobočku v Portugalsku a ponúka hazardné hry na internetovej stránke. Jej servery sa nachádzajú na Gibraltári a v Rakúsku. Liga, právnická osoba podľa súkromného práva, ktorá združuje všetky kluby zúčastňujúce sa profesionálnych futbalových súťaží v Portugalsku, zmenila svoj názov na Bwin Liga, keďže uvedená spoločnosť sa stala hlavným inštitucionálnym sponzorom prvej futbalovej ligy v Portugalsku. Internetová stránka Ligy bola doplnená o odkazy na internetovú stránku spoločnosti Bwin a o link na túto stránku.

Riaditeľstvo oddelenia hier Santa Casa následne prijalo rozhodnutia o uložení pokút spoločnostiam Liga a Bwin jednak za vytváranie benefičných hier a jednak z dôvodu reklamy týchto hier. Liga a Bwin podali žaloby na Tribunal de Pequena Instância Criminal do Porto (trestný súd Porto, Portugalsko), v ktorej navrhovali zrušiť uvedené rozhodnutia, pričom odkazovali najmä na články 43, 49 a 56 ES.

Súdny dvor rozhodol, že pokiaľ sa opatrenie týka súčasne viacerých základných slobôd, Súdny dvor ho v zásade skúma len vo vzťahu k jednej z týchto slobôd, ak sa ukáže, že za okolností konkrétneho prípadu sú ostatné slobody úplne sekundárne vo vzťahu k prvej slobode a možno ich k nej priradiť (bod 47).

V dôsledku toho konštatoval, že takáto právna úprava tým, že okrem iného ukladá obmedzenie slobody obyvateľov dotknutého členského štátu využívať cez internet služby ponúkané v iných členských štátoch, nepochybne predstavuje obmedzenie slobodného poskytovania služieb v zmysle článku 49 ES. Sporné obmedzenie však môže byť považované za odôvodnené cieľom boja proti podvodom a trestnej činnosti.

Sektor hazardných hier ponúkaných cez internet nie je predmetom harmonizácie na úrovni Spoločenstva. Členský štát sa teda môže domnievať, že samotnú skutočnosť, že súkromný prevádzkovateľ legálne ponúka služby cez internet v inom členskom štáte, než kde má svoje sídlo, nemožno považovať za dostatočnú záruku ochrany spotrebiteľov tohto členského štátu. Okrem toho z dôvodu neexistencie priameho kontaktu medzi spotrebiteľom a prevádzkovateľom predstavujú hazardné hry, ktoré sú prístupné cez internet, nebezpečenstvá rôznej povahy, čo sa týka prípadných podvodov. Nedá sa teda vylúčiť možnosť, že prevádzkovateľ, ktorý je sponzorom určitých športových súťaží, na ktoré prijíma stávky, by sa mohol nachádzať v situácii, ktorá by mu umožnila vplývať na ich výsledky a zvýšiť tak svoj zisk. Článok 49 ES neodporuje právnej úprave členského štátu, ktorá zakazuje súkromným prevádzkovateľom usadeným v iných členských štátoch, kde legálne poskytujú analogické služby, prevádzkovať hazardné hry cez internet na území uvedeného členského štátu (body 53, 54, 67 – 73 a výrok).

Rozsudok z 22. júna 2017, Unibet International (C-49/16, EU:C:2017:491)

Maltská spoločnosť Unibet International organizovala online hazardné hry. V roku 2014 Unibet, ktorá bola držiteľkou povolení vydaných viacerými členskými štátmi, poskytovala na internetových stránkach v maďarskom jazyku služby hazardných hier, hoci na to nemala v Maďarsku potrebné povolenie. Maďarské orgány nariadili dočasné zablokovanie prístupu na internetové stránky spoločnosti Unibet a uložili tejto spoločnosti pokutu. Subjekty usadené v iných členských štátoch by mohli teoreticky získať povolenie na organizovanie online hazardných hier, keby poskytovanie týchto služieb nebolo vyhradené štátnemu monopolu. V praxi však nebolo možné takéto povolenie získať. Za týchto okolností sa Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Správny a pracovný súd Budapešť, Maďarsko) Súdneho dvora pýta, či sporná maďarská právna úprava je v súlade so zásadou slobodného poskytovania služieb.

Súdny dvor rozhodol, že článok 56 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že bráni takej vnútroštátnej právnej úprave, ktorá zavádza režim koncesíí na organizovanie online hazardných hier, pokiaľ obsahuje diskriminačné pravidlá voči prevádzkovateľom usadeným v iných členských štátoch alebo pokiaľ stanovuje nediskriminačné pravidlá, ktoré sú však uplatňované netransparentným spôsobom, ktorý bráni uchádzačom usadeným v iných členských štátoch v účasti vo výberovom konaní, prípadne ju sťažuje.

Pravidlo, podľa ktorého spoľahliví prevádzkovatelia hazardných hier museli minimálne počas desiatich rokov vykonávať činnosť organizovania hazardných hier na území tohto členského štátu, diskriminuje prevádzkovateľov hazardných hier usadených v iných členských štátoch. Samotné odvolávanie sa na cieľ všeobecného záujmu nepostačuje na odôvodnenie takéhoto rozdielného zaobchádzania.

Povinnosť podľa vnútroštátneho práva vykonávať činnosť organizovania hazardných hier počas troch rokov v členskom štáte nezavádza výhodu pre prevádzkovateľov usadených v hostiteľskom členskom štáte a možno ju odôvodniť cieľom všeobecného záujmu. Je však dôležité, aby sa sporné pravidlá uplatňovali transparentne voči všetkým uchádzačom. Túto požiadavku nespĺňa vnútroštátna právna úprava, podľa ktorej podmienky výkonu právomocí ministra hospodárstva, ktoré stanovuje počas takéhoto konania, ako aj technické podmienky, ktoré musia spĺňať prevádzkovatelia hazardných hier pri predložení svojej ponuky, nie sú definované s dostatočnou presnosťou (body 44 – 48, bod 1 výroku).

Článok 56 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že bráni sankciám uloženým z dôvodu porušenia vnútroštátnej právnej úpravy, ktorá zavádza režim koncesíí a povolení na organizovanie hazardných hier,

v prípade, keď sa ukáže, že takáto vnútroštátna právna úprava je v rozpore s týmto článkom (bod 51, bod 2 výroku).

5. Hospodárstvo spoločného využívania zdrojov

Rozsudok z 20. decembra 2017 (veľká komora), Asociación Profesional Élite Taxi (C-434/15, EU:C:2017:981)⁵¹

Elektronická platforma Uber poskytovala odplatnú službu spočívajúcu v skontaktovaní neprofesionálnych vodičov využívajúcich svoje vlastné vozidlo prostredníctvom aplikácie. V roku 2014 podalo združenie taxikárov mesta Barcelona (Španielsko) žalobu na Juzgado de lo Mercantil n° 3 de Barcelona (Obchodný súd č. 3 Barcelona, Španielsko). Podľa tohto združenia činnosti spoločnosti Uber predstavovali klamlivé praktiky a nekalosúťažné konanie. Obchodný súd považoval za nevyhnutné overiť, či Uber musí mať predchádzajúce administratívne povolenie. Keby sa na službu vzťahovala smernica o službách na vnútornom trhu⁵² alebo smernica 98/34/ES⁵³, činnosti spoločnosti Uber by sa nemohli považovať za nekalosúťažné.

Súdny dvor rozhodol, že otázky vnútroštátneho súdu sa vzťahujú na právnu kvalifikáciu spornej služby, a preto má právomoc rozhodovať o týchto otázkach (body 20, 21).

Uvedenú službu teda možno kvalifikovať ako „službu informačnej spoločnosti“ v zmysle článku 1 bodu 2 smernice 98/34, na ktorý odkazuje článok 2 písm. a) smernice 2000/31/ES. Predstavuje ju „každá služba, ktorá sa bežne poskytuje za odmenu, na diaľku, elektronickým spôsobom a na základe individuálnej žiadosti príjemcu služieb“.

Táto služba sa neobmedzuje len na sprostredkovateľskú službu spočívajúcu v skontaktovaní neprofesionálneho vodiča využívajúceho svoje vlastné vozidlo s osobou, ktorá sa potrebuje prepraviť v rámci mesta, prostredníctvom aplikácie pre smartfóny. V situácii, akou je situácia, ktorú posudzuje vnútroštátny súd, totiž poskytovateľ vytvára ponuku služby prepravy v rámci mesta, ktorú sprístupňuje najmä prostredníctvom aplikácie, a zároveň organizuje jej celkové fungovanie.

Bez aplikácie by vodiči nemohli poskytovať dopravné služby a cestujúci by nemali prístup k službám uvedených vodičov. Navyše Uber uplatňuje rozhodujúci vplyv na podmienky, za ktorých títo vodiči poskytujú svoje služby, a rovnomennou aplikáciou stanovuje prinajmenšom maximálnu cenu jazdy, vyberie túto sumu od klienta a časť z nej vyplatí neprofesionálnemu vodičovi vozidla. Navyše vykonáva určitú kontrolu kvality vozidiel a ich vodičov, ako aj správania týchto vodičov, ktorá dokonca môže viesť k ich vylúčeniu. Túto sprostredkovateľskú službu treba teda považovať za „službu v oblasti dopravy“ v zmysle článku 2 ods. 2 písm. d) smernice 2006/123 a je teda vylúčená z pôsobnosti uvedenej smernice (body 35, 37 – 40, 42, 43).

Rozsudok z 10. apríla 2018 (veľká komora), Uber France (C-320/16, EU:C:2018:221)

Francúzska spoločnosť Uber France bola trestne stíhaná za to, že poskytovala prostredníctvom aplikácie pre smartfóny službu označovanú ako UberPop, ktorou skontaktuje neprofesionálnych vodičov využívajúcich svoje vlastné vozidlo s osobami, ktoré sa potrebujú prepraviť v rámci mesta. Táto

⁵¹ Tento rozsudok bol uvedený vo Výročnej správe z roku 2017, s. 38.

⁵² Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/123/ES z 12. decembra 2006 o službách na vnútornom trhu (Ú. v. EÚ L 376, 27.12.2006, s. 36).

⁵³ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 98/34/ES z 22. júna 1998, ktorou sa stanovuje postup pri poskytovaní informácií v oblasti technických noriem a predpisov, ako aj pravidiel vzťahujúcich sa na služby informačnej spoločnosti (Ú. v. ES L 204, 21.7.1998, s. 37; Mim. vyd. 13/020, s. 337).

spoločnosť tvrdila, že francúzska právna úprava, na základe ktorej bola stíhaná, predstavuje technický predpis, ktorý sa vzťahuje na službu informačnej spoločnosti v zmysle smernice o technických normách a predpisoch.⁵⁴ Táto smernica od členských štátov vyžaduje, aby Komisii oznámili akýkoľvek návrh zákona alebo právnej úpravy stanovujúcej technické predpisy týkajúce sa výrobkov a služieb informačnej spoločnosti. V danom prípade francúzske orgány neoznámili Komisii predmetnú právnu úpravu pred jej prijatím. Tribunal de grande instance de Lille (Súd prvého stupňa Lille, Francúzsko), ktorý konal vo veci samej, položil Súdnemu dvoru otázku, či francúzske orgány boli alebo neboli povinné vopred oznámiť návrh zákona Komisii.

Súdny dvor rozhodol, že článok 1 smernice 98/34/ES, zmenenej smernicou 98/48/ES, a článok 2 ods. 2 písm. d) smernice 2006/123/ES sa majú vykladať v tom zmysle, že vnútroštátna právna úprava, ktorá trestnoprávne postihuje organizovanie takéhoto systému, sa vzťahuje na „služby v oblasti dopravy“, pokiaľ sa uplatňuje na sprostredkovateľské služby poskytované prostredníctvom aplikácie pre smartfón, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou komplexných služieb, pričom ich hlavným prvkom je služba dopravy. Taká služba je vylúčená z pôsobnosti týchto smerníc (bod 27 a výrok).

Súdny dvor pripomenul, že vo veci Asociación Profesional Élite Taxi, C-434/15 (pozri vyššie), rozhodol, že služba UberPop patrila do oblasti dopravy a nepredstavovala službu informačnej spoločnosti v zmysle smernice 98/34. Podľa Súdneho dvora služba UberPop ponúkaná vo Francúzsku je v podstate zhodná so službou poskytovanou v Španielsku. Z toho vyplýva, že francúzske orgány neboli povinné vopred oznámiť návrh predmetného trestného zákona Komisii.

6. DPH

Rozsudky z 5. marca 2015, Komisia/Francúzsko a Komisia/Luxembursko (C-479/13 a C-502/13, EU:C:2015:141 a EU:C:2015:143)

Dodanie elektronických kníh podliehalo vo Francúzsku a v Luxembursku zníženej sadzbe dane z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“). Od 1. januára 2012 Francúzsko na dodanie elektronických (alebo digitálnych) kníh uplatňovalo sadzbu DPH 5,5 % a Luxembursko sadzbu 3 %.

Elektronické knihy v prejednávanej veci boli knihy v elektronickom formáte dodané za úhradu ich stiahnutím z internetovej stránky alebo vysielaním (streaming), ktoré sa dali čítať na počítači, smartfóne, elektronickej čítačke kníh alebo inom čítacom zariadení. Európska komisia navrhovala, aby Súdny dvor rozhodol, že Francúzsko a Luxembursko uplatnením zníženej sadzby DPH na dodanie elektronických kníh porušili povinnosti, ktoré im vyplývajú zo smernice o DPH⁵⁵.

Súdny dvor rozhodol, že členský štát sa tým, že na dodanie digitálnych alebo elektronických kníh uplatní zníženú sadzbu DPH, dopustí nesplnia povinností, ktoré mu vyplývajú z článkov 96 a 98 smernice 2006/112/ES a nariadenia (EÚ) č. 282/2011⁵⁶.

Z pojmov bodu 6 prílohy III smernice 2006/112/ES totiž vyplýva, že znížená sadzba DPH je uplatniteľná na plnenie pozostávajúce z dodania knihy nachádzajúcej sa na fyzickom nosiči. Hoci je pravda, že elektronické knihy si na účel svojho prečítania vyžadujú fyzický nosič ako počítač, takýto nosič nie je súčasťou dodania elektronických kníh. Okrem toho, ako vyplýva z článku 98 ods. 2 druhého pododseku uvedenej smernice, normotvorca Únie sa rozhodol vylúčiť možnosť uplatnenia zníženej sadzby DPH na

⁵⁴ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 98/34/ES z 22. júna 1998 o postupe pri poskytovaní informácií v oblasti technických noriem a predpisov (Ú. v. ES L 204, 21.7.1998, s. 37; Mim. vyd. 13/020, s. 337).

⁵⁵ Smernica Rady 2006/112/ES z 28. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty (Ú. v. EÚ L 347, 11.12.2006, s. 1).

⁵⁶ Vykonávacie nariadenie Rady (EÚ) č. 282/2011 z 15. marca 2011, ktorým sa ustanovujú vykonávacie opatrenia smernice 2006/112/ES o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty (Ú. v. EÚ L 77, 23.3.2011, s. 1).

elektronicky poskytované služby. Dodanie elektronických kníh pritom takúto službu predstavuje, keďže nemôže byť považované za dodanie tovaru v zmysle článku 14 ods. 1 tejto smernice vzhľadom na skutočnosť, že elektronické knihy nemožno označiť za hmotný majetok. Dodanie elektronických kníh tiež zodpovedá definícii elektronicky poskytovaných služieb v zmysle článku 7 ods. 1 nariadenia (EÚ) č. 282/2011.

Tento výklad nemôže spochybniť ani zásada daňovej neutrality, pretože táto zásada neumožňuje rozšíriť pôsobnosť zníženej sadzby DPH, ak to nie je jednoznačne stanovené (body 27, 28, 33 – 36, 42, 43, 46 a výrok).

Rozsudok zo 7. marca 2017 (veľká komora), RPO (C-390/15, EU:C:2017:174)⁵⁷

V súlade so smernicou o DPH⁵⁸ členské štáty môžu uplatňovať zníženú sadzbu DPH na tlačené publikácie, ako sú knihy, noviny a časopisy. Naopak, digitálne publikácie podliehajú bežnej sadzbe DPH, s výnimkou digitálnych kníh poskytovaných na fyzickom nosiči (napríklad CD-ROM). Trybunał Konstytucyjny (Ústavný súd, Poľsko), na ktorý sa obrátil poľský ombudsman, mal pochybnosti o platnosti tohto rozdielného zdanenia. Súdnemu dvoru položil otázku, či jednak je toto zdanenie v súlade so zásadou rovnosti zaobchádzania a jednak, či Európsky parlament bol dostatočne zapojený do legislatívneho postupu.

Podľa Súdneho dvora povinnosť konzultácie s Parlamentom počas legislatívneho postupu v prípadoch stanovených Zmluvou znamená, že opätovná konzultácia s Parlamentom sa musí uskutočniť vždy, keď sa schválené konečné znenie ako celok vo svojej podstate odchyľuje od znenia, ktoré už Parlament prekonzultoval, okrem prípadu, že zmeny zodpovedajú v zásade vôli vyslovenej samotným Parlamentom.

Treba konštatovať, že znenie bodu 6 prílohy III zmenenej smernice 2006/112/ES je len redakčným zjednodušením znenia návrhu Komisie, ktorého podstata bola celkovo zachovaná (body 26, 30 – 32, 34, 36).

Navyše po preskúmaní prejudiciálnych otázok nebola zistená žiadna skutočnosť, ktorá by mohla ovplyvniť platnosť bodu 6 prílohy III smernice 2006/112/ES alebo článku 98 ods. 2 tejto smernice v spojení s bodom 6 jej prílohy III.

Treba konštatovať, že jednak dodávky digitálnych kníh na akomkoľvek type fyzického nosiča a jednak dodávky digitálnych kníh elektronickou cestou predstavujú porovnateľné situácie. Na tieto ustanovenia treba nazerať tak, že zavádzajú rozdielne zaobchádzanie s dvoma situáciami, ktoré sú z hľadiska cieľa sledovaného normotvorcom Únie porovnateľné. Pokiaľ sa konštatuje také rozdielne zaobchádzanie, zásada rovnosti zaobchádzania nie je porušená, ak je tento rozdiel náležite odôvodnený. Je to tak v prípade, ak má rozdielne zaobchádzanie súvislosť s právne prípustným cieľom sledovaným opatrením, ktoré takéto zaobchádzanie zavádza, a je tomuto cieľu primerané.

V tejto súvislosti sa predpokladá, že normotvorca Únie môže pri prijímaní opatrení daňovej povahy urobiť rozhodnutie politickej, ekonomickej a sociálnej povahy a hierarchicky usporiadať protichodné záujmy, ako aj vykonať komplexné posúdenie. V dôsledku toho mu treba v tomto rámci priznať širokú mieru voľnej úvahy, takže súdne preskúmanie sa musí obmedziť len na zjavne nesprávne posúdenie. Z vysvetlenia, ktoré predložili Rada a Komisia, totiž vyplýva, že sa považovalo za nevyhnutné podriaďiť

⁵⁷ Tento rozsudok bol uvedený vo Výročnej správe z roku 2017, s. 24.

⁵⁸ Smernica Rady 2006/112/ES z 28. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty (Ú. v. EÚ L 347, 11.12.2006, s. 1), v znení vyplývajúcom zo smernice Rady 2009/47/ES z 5. mája 2009, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2006/112/ES, pokiaľ ide o znížené sadzby dane z pridanej hodnoty (Ú. v. EÚ L 116, 9.5.2009, s. 18).

elektronicky poskytované služby jasným, jednoduchým a jednotným pravidlám, aby sa sadzba DPH pre tieto služby dala s istotou určiť, a aby sa zdaniteľným osobám a vnútroštátnym orgánom zjednodušila administratíva spojená s touto daňou. V tejto súvislosti možnosť uplatňovať zníženú sadzbu DPH na dodávky digitálnych kníh elektronicky by znamenalo narušenie celkovej súdržnosti opatrenia, ktoré chcel normotvorca Únie dosiahnuť (body 41, 42, 49, 51 – 54, 57, 59, 60, 66, 70, 72 a výrok).